

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI I NAKNADNO DATIM MIŠLJENJIMA RELEVANTNIH SUBJEKATA O NACRTU ZAKONA O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE

I. JAVNA RASPRAVA

Dana 13. avgusta 2013. godine Ministarstvo ekonomije je pokrenulo javnu raspravu o tekstu Zakona o efikasnom korišćenju energije, objavilo tekst Zakona na veb sajtu Ministarstva ekonomije na adresi <http://www.energetska-efikasnost.me> i uputilo tekst Zakona svim relevantnim subjektima.

Javna rasprava je trajala do 06. septembra 2013. godine do kad su svi učesnici u pisanoj formi mogli dostaviti svoje komentare.

Do navedenog roka su pristigla mišljenja od sledećih subjekata:

1. Ministarstvo unutrašnjih poslova,
2. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija
3. Ministarstvo pravde,
4. Ministarstvo finansija,
5. Ministarstvo prosvjete,
6. Ministarstvo održivog razvoja i turizma,
7. Opština Šavnik,
8. Opština Mojkovac,
9. NVO Crnogorski centar energetske efikasnosti (CCEE),
10. Danko Milić, Podgorica
11. Evropska banka za obnovu i razvoj - EBRD.

U nastavku je dat pregled pojedinačnih datih primjedbi i sugestija sa odgovorom da li su iste prihvaćene ili nijesu:

Ministarstvo pravde

1. Član 54 stav 1 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije koji propisuje novčanu kaznu za pravno lice, državni organ, organ lokalne samouprave ili privredno društvo nije u saglasnosti sa članom 15 Zakon o prekršajima ("Sl. list Crne Gore" br. 1/2011, 6/2011 i 39/2011) u kom su propisani subjekti i uslovi odgovornosti za prekršaje.

ODGOVOR: Primjedba se prihvata.

Ministarstvo finansija

1. U dijelu generalnih sugestija ukazujemo da koncept Nacrta zakona, koji predviđa kao obavezno ostvarivanje efikasnog korišćenja energije u privatnom sektoru, može imati ograničavajući uticaj na investicionu klimu u Crnoj Gori. U tom dijelu predlažemo izmjene u cilju obezbjeđivanja mogućnosti investitoru da za svoj objekat pribavi sertifikat o energetske karakteristika i na taj način ostvari prednost na tržištu u smislu ponude proizvoda sa većim stepenom energetske efikasnosti.

Odredbama Nacrta Zakona, koje se odnose na izdavanje sertifikata o energetske karakteristika zgrade, predviđa se dodatna obaveza prilikom pribavljanja upotrebne dozvole. Isto je bilo predviđeno u toku izrade prethodnog zakonskog rješenja i u tom navratu Ministarstvo finansija imalo je negativan stav.

Uvažavajući i dalje složenu proceduru i poteškoće prilikom pribavljanja niza odobrenja i dozvola sa kojima se suočavaju investitori u postupku pribavljanja dozvola, Ministarstvo finansija sugeriše da se minimalni uslovi za građenje u skladu sa standardima energetske efikasnosti predvide u okviru urbanističko-tehničkih uslova. Istovremeno, Nacrtom zakona se pored postojećih procedura u dijelu

pribavljanja sertifikata o energetske karakteristika zgrada za građenje novih objekata, uvodi ista obaveza i za postojeće zgrade prilikom prodaje ili iznajmljivanja istih, zgrade organe javnog sektora, kao i vlasnike zgrada „u funkciji okupljanja većeg broja ljudi“. Sa navedenim novim procedurama koje imaju ograničavajući uticaj na poslovni ambijent, Ministarstvo finansija nije saglasno.

Kako smo informisani od strane resornog ministarstva navedene odredbe zahtjevi su regulative Evropske unije u dijelu energetske efikasnosti. Ukoliko nije moguće harmonizaciju propisa ostvariti sa manje negativnih implikacija na privredu i građane, predlažemo da se primjena propisa odloži do dana pristupanja Uniji.

Istovremeno u dijelu fiskalnih implikacija na Budžet Crne Gore, predlažemo odlaganje normi propisa iz kojih proizilaze obaveze za državu do dana pristupanja Evropskoj Uniji, odnosno ostvarivanja pogodnijih fiskalnih uslova za finansiranje mjera postizanja efikasnijeg korišćenja energije.

ODGOVOR: Crna Gora je u svojstvu članice Energetske zajednice prihvatila obavezu implementacije Direktive 2010/31/EU o energetske karakteristika zgrada, a čiji je jedan od osnovnih zahtjeva stvaranje uslova za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada, kako kod novih tako i kod postojećih objekata. Odlaganje obaveze sertifikovanja energetske karakteristika zgrada, koje predviđa predmetni Zakon nije opravdano, jer ova aktivnost predstavlja jedan od zahtjeva u procesu pristupanja EU. I pored toga, prilikom izrade Zakona nastojalo se da se uzme u obzir postojeći društveno ekonomski ambijent u Crnoj Gori, zbog čega je obaveza sertifikovanja energetske karakteristika zgrada odložena za godinu dana u odnosu na prethodnu verziju predmetnog zakonskog akta (početak primjene obaveze energetske sertifikovanja zgrada predviđen je za 1. januar 2016. godine). Ovakvo kompromisno rešenje predstavlja jedan od zaključaka sa sastanka Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi, održanog 12. marta 2014. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

- 1. Predlažemo da se član 1 dopuni sa definicijom finalne potrošnje.**

ODGOVOR: Primjedba se prihvata.

- 2. U članu 15 stav 2 predlažemo da se nakon riječi: „energetska efikasnost“ dodaju riječi: „jedinica lokalne samouprave“.**

ODGOVOR: Primjedba se prihvata.

- 3. Potrebno je da se razjasni da li je energetske pregled sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju sastavni dio energetske pregleda zgrada odnosno da li postoji razliku tumačenju termina energetske pregled i energetske pregled zgrada. Članovima 27 do 31 nije jasno definisan odnos između različitih vrsta pregleda, što je naročito važno u pogledu dobijanja ovlaštenja za njihovo sprovođenje.**

ODGOVOR: Primjedba se prihvata. Izvršene su izmjene u čl. 26 i 27 u skladu sa primjedbom.

- 4. Takođe, u članu 31 stav 1 alineja 2 i stavu 2 istog člana predlažemo da se brišu riječi „na neodređeno vrijeme“, jer je Zakonom o radu definisano šta se podrazumijeva pod zaposlenjem. Takođe, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata, kao matičnim zakonom koji reguliše rad svih inženjerskih struka na izgradnji objekata, ne obavezuju se privredna društva, pravna lica odnosno preduzetnici da za sticanje licence u ovoj oblasti moraju imati stalno zaposleno lice.**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Cilj je da vršenje energetske pregleda postane djelatnost kojom će se baviti ovlašćeni subjekti sa osnovnom djelatnošću projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, revizijom projektne dokumentacije i stručnim poslovima iz oblasti energetike, kojima će ovo biti stalni posao, a koji podliježe kontroli i odgovornostima za pružene usluge. Kako predmetni zakonski dokument zahtijeva da ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda ima u stalnom radnom odnosu samo jedno kvalifikovano lice (stručno lice koje je uspješno završilo obuku za vršenje energetske pregleda) i kako može angažovati druga kvalifikovana lica (shodno zakonu koji reguliše oblast rada),

evidentno je da osporena odredba Zakona ne predstavlja biznis barijeru, već na protiv ide u korist struke i kvaliteta obavljanja usluga.

5. U členu 31 stav 1 alineja 1 i 2 i stavu 2 istog člana, riječ „i“ zamijeniti sa riječju: „ili“ u rečenici: „... projektovanje, građenje, stručni nadzor nad građenjem, revizija projektne dokumentacije i stručni poslovi...“, odnosno rečenici: „projektovanja, rukovođenja i stručnog nadzora“, jer ovako predloženo može da se tumači da samo lice koji ima kumulativno ispunjen ovaj uslov može dobiti ovlašćenje.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. U členu 31 stavu 1 alineji 1 je konstatovano da se registracija u CRPS odnosi na pretežnu djelatnost, tako da je veznik „i“ na mjestu. Stav 1 alineja 2 i stav 2 istog člana se odnosi na kumulativno radno iskustvo (od 5 godina) na obavljanu navedenih poslova tako da je formulacija u redu.

6. Član 41 je u suprotnosti sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i nije primjenljiv. Izvještaj o izvršenom energetskom pregledu sadrži prema članu 27 Nacrta zakona podatke o potrošnji energije zgrade ili sistema za grijanje i klimatizaciju, a Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata je definisao tehnički pregled, kao pregled izvedenih radova i kontrolu da li je ispoštovana tehnička dokumentacija na osnovu koje je izdata građevinska dozvola. Postavlja se pitanje: kako će se za zgradu koja još nije počela da se upotrebljava dobiti traženi podaci u skladu sa Nacrtom zakona o efikasnom korišćenju energije? Za ovakve slučajeve treba definisati drugačiji izvještaj u postupku izdavanja upotrebne dozvole – da li je ispoštovan projekat odnosno projektovani energetski nivo zgrade.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Parametar „potrošnje energije u objektu (zgradi)“ u članu 27 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije se ne odnosi na potrošenu energiju. Za nove zgrade koristiće se podatak o projektovanoj potrošnji energije u zavisnosti od energetskih karakteristika i režima korišćenja zgrade.

7. U členu 52 stav 1 smatramo da treba da se definiše koje sve inspekcije kontrolišu i tačno šta koja kontroliše. Bez tačno navedenih inspekcija i njihovih ovlašćenja iz kojih kasnije proističu i kazne, na terenu se neće znati ko šta i kako kontroliše, a ako neko bude prijavljivao inspekciji određenu nepravilnost, svaka inspekcija može odbiti zahtjev za kontrolu kao nenadležna.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Zakonom o inspeksijskom nadzoru i drugim matičnim zakonima propisana su nadležnosti i ovlašćenja za pojedine inspekcije.

8. U členu 52 stav 2 alineja 3 brisati riječi: „odnosno adaptacije“. Adaptacija po Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, se vrši bez prethodno pribavljene dozvole – vrši se samo prijava radova, a projekat se ne izrađuje.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Članom 103 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata propisano je investitor je dužan da prilikom prijave radova na adaptaciji organu uprave, odnosno organu lokalne samouprave podnese i opis radova i da o prijavi obavijesti nadležni inspeksijski organ. U vezi sa tim evidentno je da nema argumenata za postupanje po datoj primjedbi, jer predmetni član nije u suprotnosti sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata. Zakonom o efikasnom korišćenju energije nastojalo se da se uvede obaveza inspeksijske kontrole i kod radova na adaptaciji, a koji se često odnose i na radove koji mogu uticati na potrebe objekta za energijom (intervencije na omotaču i tehničkim sistemima i sl.). Smatramo da Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata treba nadgraditi u ovom dijelu kako bi se obezbijedila adekvatna podrška za poštovanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti prilikom izvođenja radova na adaptaciji objekata.

9. Smatramo da je potrebno obavezno dodati novi član koji tretira stečena prava, jer po postojećem Zakonu o energetskoj efikasnosti već postoje lica koja su stekla pravo na rad u ovoj oblasti. Tri generacije stručnjaka su prošle obuke u organizaciji navedenih institucija i Zakon mora da ih prepozna i da im prizna njihove kvalifikacije.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Intervencija je suvišna, jer su sva lica koja su prošla programe obuke u organizaciji Ministarstva ekonomije, dobili sertifikate o uspješno završenoj obuci za vršenje energetske pregleda zgrada, na osnovu kojih pravna lica, privredna društva ili preduzetnici mogu steći ovlaštenja za vršenje energetske pregleda zgrada.

- 10. Predlažemo da Nacrt zakona treba da uključi i domaćinstva, kao podjednako važne aktere čije primjena energetske efikasnosti je ključna za postizanje indikativnog cilja na nacionalnom nivou. Evropska direktiva 2012/27/EU u članu 8 stav 3 propisuje da zemlje članice treba da razviju programe za podizanju svijesti o korisnosti energetske pregleda kroz odgovarajuće usluge. Kako je potencijal za uštede na nivou domaćinstava značajan, smatramo važnim da država razvije i ovakav program i da to bude sadržano u zakonu.**

ODGOVOR: Primjedba nije konkretna, ali dajemo pojašnjene. Ovim Nacrtom zakona su propisane i određene obaveze sektoru domaćinstva u dijelu vršenja energetske pregleda zgrada za potrebe sertifikovanja u slučaju da se zgrada ili dio zgrade prodaje odnosno izdaje (član 42), kao i u dijelu vršenja redovnih energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju u slučaju da prelaze propisane granične vrijednosti (član 28). Posebni programi podsticanja sektora domaćinstava nijesu predviđeni ovim zakonom, ali će ovaj sektor svakako zauzeti značajno mjesto u aktivnostima javne kampanje i podizanja svijesti koje bude organizovalo Ministarstvo i drugi subjekti.

NVO CCEE

- 1. U članu 31 stav 1 alineja 2 i stavu 2 istog člana, brisati riječi "na neodređeno vrijeme".**

OBRAZLOŽENJE: Zakonom o radu je definisano šta se podrazumijeva pod "zaposlenjem", odnosno lice može biti zaposleno i na određeno i na neodređeno, može da radi prekovremeno, može da ima dopunski rad,... i to su sve vidovi zaposlenja koja takođe imaju regulisane sve obaveze prema državi. Ovo naročito iz razloga što lica (fizička) koja su stekla sertifikate za vršenje energetske pregleda ne moraju osnivati firme isključivo za vršenje ovih pregleda da bi mogla da se bave ovim poslom. Prvi razlog za ovo je što je predloženim nacrtom opet produžena primjena zakona (selektivno će početi njegova primjena: 2015, pa 2018 i na kraju 2021. godine – rokovi za sertifikovanje), što znači da bi poslovanje firmi sa stalno zaposlenim fizičkim licem sa sertifikatom bilo nerentabilno. Drugi razlog je taj što će se sredstva za primjenu mjera energetske efikasnosti dobijati iz inostranih izvora koji, zbog svoje zaštite, traže obrt na godišnjem nivou u milionskim ciframa, što mladim i novoformiranim firmama neće biti moguće da ispune. Ovaj uslov će biti moguće ugraditi u nekoj budućoj izmjeni Zakona kad vršenje energetske pregleda i primjena mjera energetske efikasnosti ukoliko bude zaživjela. Ako ovaj uslov ostane u ovoj verziji Zakona, "ugušiće" se u startu lica koja su završila obuku i stekla pravo vršenja energetske pregleda, što smatramo da nije i ne bi trebalo da bude politika Ministarstva.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Cilj je da vršenje energetske pregleda postane djelatnost kojom će se baviti ovlašćeni subjekti sa osnovnom djelatnošću projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, revizijom projektne dokumentacije i stručnim poslovima iz oblasti energetike, kojima će ovo biti stalni posao, a koji podliježe kontroli i odgovornostima za pružene usluge. Kako predmetni zakonski dokument zahtijeva da ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda ima u stalnom radnom odnosu samo jedno kvalifikovano lice (stručno lice koje je uspješno završilo obuku za vršenje energetske pregleda) i kako može angažovati druga kvalifikovana lica (shodno zakonu koji reguliše oblast rada), evidentno je da osporena odredba Zakona ne predstavlja biznis barijeru, već na protiv ide u korist struke i kvaliteta obavljanja usluga.

- 2. U članu 31 stav 1 alineja 1 i 2 i stavu 2 istog člana, riječ "i" zamijeniti sa riječju "ili" u rečenici "... projektovanje, građenje, stručni nadzor nad građenjem, revizija projektne dokumentacije i stručni poslovi ...", odnosno rečenici "... projektovanja, rukovođenja i stručnog nadzora ...".**

OBRAZLOŽENJE: ovako napisano može da se tumači da samo lice koje ima ispunjen kumulativno ovaj uslov može dobiti ovlaštenje.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. U članu 31 stavu 1 alineji 1 je konstatovano da se registracija u CRPS odnosi na pretežnu djelatnost, tako da je veznik „i“ na mjestu. Stav 1 alineja 2 i stav 2 istog člana se odnosi na kumulativno radno iskustvo (od 5 godina) na obavljanju navedenih poslova tako da je formulacija u redu.

- 3. Pažljivim čitanjem člana 31 može se zaključiti da ako se radi energetske pregled zgrade koja ima i sistem za grijanje ili sistem za ventilaciju, njen pregled može da obavi i lice (preduzeće) koje ima zaposleno lice bilo koje od nabrojanih struka. Međutim, ako se radi energetske pregled posebno sistema za grijanje ili sistema za ventilaciju, onda ovo lice mora imati zaposlenog mašinska.**

ODGOVOR: Primjedba nije konkretna, ali dajemo pojašnjenje. Ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda zgrada koje zapošljava samo jedno kvalifikovano lice može vršiti samo energetske pregleda zgrada sa jednostavnim tehničkim sistemima u skladu sa članom 5 Pravilnika o metodologiji vršenja energetske pregleda („Sl. list CG“, br. 23/2013 od 27.05.2013. god.). Kvalifikovana lica se osposobljavaju za vršenje ove vrste pregleda shodno programu obuke koji su obavezni da pohađaju, od čega se dio obuke odnosi i na analizu termotehničkih sistema. Međutim, kvalifikovana lica koja nijesu mašinske struke nemaju dovoljno stručnog znanja za vršenje redovnih energetske pregleda sistema za grijanja i sistema za klimatizaciju, a što je nemoguće obezbijediti kroz obuke sa limitiranim brojem časova.

- 4. Član 41 je neodrživ.**

OBRAZLOŽENJE: Izvještaj o izvršenom energetske pregledu sadrži, prema članu 27, podatke o potrošnji energije zgrade i sistema za grijanje i klimatizaciju. Pitanje piscu Zakona je: kako će se za zgradu koja još nije počela da se upotrebljava dobiti ovi podaci? Za ove slučajeve treba definisati drugačiji izvještaj – da li je ispoštovan projekat odnosno projektovani energetske nivo zgrade.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Parametar „potrošnje energije u objektu (zgradi)“ u članu 27 Nacrta zakona o efikasnom korišćenju energije se ne odnosi na potrošenu energiju. Za nove zgrade koristiće se podatak o projektovanoj potrošnja energije u zavisnosti od energetske karakteristika i režima korišćenja zgrade.

- 5. U članu 52 stav 1 – nadzor nad sprovođenjem Zakona, mora se definisati koja sve inspekcije kontrolišu i tačno šta koja kontroliše.**

OBRAZLOŽENJE: Bez tačno navedenih inspekcija i njihovih ovlašćenje iz kojih kasnije proističu i kazne, na terenu se neće znati ko šta i kako kontroliše, a ako neko bude prijavljivao inspekciji određene nepravilnosti, svaka inspekcija može odbiti zahtjev za kontrolom kao nenadležnost.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Zakonom o inspeksijskom nadzoru i drugim matičnim zakonima propisana su nadležnosti i ovlašćenja za pojedine inspekcije.

- 6. U članu 52 stav 2 alineja 3 brisati riječi "odnosno adaptacije".**

OBRAZLOŽENJE: Ovaj zakon nije predvidio kazne na osnovu ove alineje (član 52 se ne pominje u kaznenim odredbama odnosno u članovima 53 i 54), što znači da inspektor može samo da postupa po Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, a adaptacija po tom zakonu, se vrši bez prethodno pribavljene dozvole - ide samo prijava radova, ne izrađuje se projekat. Da bi se moglo kontrolisati primjenjivanje mjera energetske efikasnosti, mora se uraditi projekta manjeg obima. Ako neko ko radi adaptaciju znači nema projektnu dokumentaciju (nije predviđeno Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata), pa ni za energetske efikasnost, pa ni inspektori nemaju mogućnosti da kažnjavaju odnosno zabrane adaptaciju.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Članom 103 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata propisano je investitor je dužan da prilikom prijave radova na adaptaciji organu uprave, odnosno organu lokalne samouprave podnese i opis radova i da o prijavi obavijesti nadležni inspeksijski organ. U vezi sa tim evidentno je da nema argumenata za postupanje po datoj primjedbi, jer predmetni član nije

u suprotnosti sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata. Zakonom o efikasnom korišćenju energije nastojalo se da se uvede obaveza inspeksijske kontrole i kod radova na adaptaciji, a koji se često odnose i na radove koji mogu uticati na potrebe objekta za energijom (intervencije na omotaču i tehničkim sistemima i sl.). Smatramo da Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata treba nadgraditi u ovom dijelu kako bi se obezbijedila adekvatna podrška za poštovanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti prilikom izvođenja radova na adaptaciji objekata.

7. Poslije člana 55 dodati novi član:

"Stečena prava

Član 55a

Fizička lica koja su stekla ovlašćenja - sertifikate za vršenje energetskih pregleda zgrada, odnosno energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, preko programa obuke u organizaciji Ministarstva, GIZ-a, Univerziteta Crne Gore i ENSI-ja (nijesam sigurna da ovi programi mogu da se ovako nabrajaju u Zakonu), ispunjavaju uslove za vršenje tih poslova i prema ovom zakonu."

OBRAZLOŽENJE: Tri generacije stručnjaka su do sada prošle obuke u organizaciji navedenih institucija i Zakon mora da ih prepozna i da im prizna njihove kvalifikacije.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Intervencija je suvišna, jer su sva lica koja su prošla programe obuke u organizaciji Ministarstva ekonomije, dobili sertifikate u uspješno završenoj obuci za vršenje energetskih pregleda zgrada, na osnovu kojih pravna lica, privredna društva ili preduzetnici mogu steći ovlašćenja za vršenje energetskih pregleda zgrada.

Danko Milić, Podgorica

1. **Vezano za informaciju o nacrtu zakona o efikasnom korišćenju energije, koju je ministarstvo ekonomije objavilo na sledećem linku <http://energetska-efikasnost.me/ee.php?v=193> , kao sertifikovani auditor pokušaću da dam lični doprinos u pravcu stvaranja liberalnijeg uslova za sticanje ovlašćenja za vršenje energetskog pregleda .**

S tim u vezi prokomentarisao bih član 31. Nije mi jasno šta tačno znači uslov zapošljavanja na neodređeno? Veoma je važno da li se tu misli na puno radno vrijeme, jer bi u tom slučaju većini od nas 30-tak auditora bilo praktično onemogućeno da se bavimo izradom audita i sertifikata, pošto smo zaposleni puno radno vrijeme u firmama, odnosno organizacijama ili kompanijama koje ne ispunjavaju uslov iz stava 1 člana 31.

Ovim putem apelujem na ministarstvo da pronađe zakonsko rješenje koje će omogućiti svim auditorima da koriste svoje sertifikate, i stečeno znanje i iskustvo u oblasti EE. U tom smislu predlažem da se razmotre sledeće mogućnosti:

1. **Najbolje bi bilo ako je izvodljivo da se kroz zakon omogući da auditori mogu biti direktno angažovani kroz jednokratne ugovore(ili ugovore na duži period) od strane zainteresovanih pravnih ili fizičkih lica u cilju izradu EE elaborata-audita,(i u buduće sertifikata), kao što je to bio slučaj u prethodnih nekoliko godina. Na taj način licenca za izradu EE audita ne bi bila obavezno vezana za firme, već bi te usluge mogli da pružaju i direktno auditori ili timovi auditora kao ovlašćena fizička lica odnosno sertifikovani eksperti, uz obavezu definisanja konkretnog posla sa naručiocem putem ugovora.**

2. **Da li mi kao auditori koji smo zaposleni kod svojih poslodavaca na neodređeno vrijeme, možemo nesmetano da se registrujemo kao preduzetnici, koji bi onda zaposlili sami sebe i tako stekli uslov za dobijanje licence? Možda je to bila ideja budući da vidim da se pojam preduzetnik pojavljuje kao subjekt koji može steći licencu za vršenje energetskih pregleda u okviru člana 31?**

3. Ako iz nekog pravnog odnosno zakonskog razloga nije moguće da mi kao auditori odnosno ovlaštena fizička lica direktno pružamo ove usluge (kroz predloge koje sam iznio u tačkama 1. i 2.), alternativa bi bila da se dozvoli zapošljavanje auditora kroz formu dopunskog rada (što zakon o radu dozvoljava, dakle ugovor sa drugim poslodavcem na recimo 2h ili 4h dnevno i sl). U tom slučaju mi bi mogli bi da se bavimo izradom audita i sertifikata preko firmi koje ispunjavaju uslov iz stava 1 člana 31, a koje bi nas zaposlile preko ugovora o dopunskom radu, a istovremeno bi mogli da nastavimo radni angažman kroz puno radno vrijeme u firmama u kojima sada radimo.

Mislim da je ovo od suštinskog značaja za većinu nas koji smo sertifikovani auditori, jer ako nas zakon spriječi u obavljanju ovog posla, onda se obesmišljava stručno usavršavanje u oblasti EE za većinu članova, jer je teško očekivati da će u oblasti EE biti dovoljno posla da bi mogli da se odreknuo svojih stalnih poslova od kojih živimo, kako bi se posvetili samo EE poslovima. Drugim riječima ako se usvoji trenutno rješenje u članu 31, to bi značilo da bi ubuduće svega možda 10-tak auditora od nas preko 30 bilo u prilici da obavlja kompletan posao iz oblasti energetske efikasnosti.

Iskreno vjerujem da ministarstvo želi da stvori pravni okvir koji bi omogućio svim sertifikovanim auditorima da se aktivno uključe u poslove iz oblasti energetske efikasnosti, pa se nadam da će se član 31 modifikovati u tom pravcu.

ODGOVOR: Primjedba nije konkretna, ali dajemo pojašnjenje. Cilj je da vršenje energetske pregleda postane djelatnost kojom će se baviti ovlašćeni subjekti sa osnovnom djelatnošću projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, revizijom projektne dokumentacije i stručnim poslovima iz oblasti energetike, kojima će ovo biti stalni posao, a koji podliježe kontroli i odgovornostima za pružene usluge. Kako predmetni zakonski dokument zahtijeva da ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda ima u stalnom radnom odnosu samo jedno kvalifikovano lice (stručno lice koje je uspješno završilo obuku za vršenje energetske pregleda) i kako može angažovati druga kvalifikovana lica (shodno zakonu koji reguliše oblast rada), evidentno je da osporena odredba Zakona ne predstavlja biznis barijeru, već na protiv ide u korist struke i kvaliteta obavljanja usluga.

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

1. Član 13 se pomjera nakon trenutnog člana 15 i njegov stav 2 se mijenja na način da se nakon riječi: „jedinica lokalne samouprave“ dodaje „i subjekat javnog sektora“, a nakon: „iz sopstvenih izvora finansiranja“ dodaje: „uključujući garantovane uštede postignute po osnovu ugovaranja o energetskom učinku“.

ODGOVOR: Primjedba se prihvata. Umjesto predložene izmjene člana 13 dodat je novi stav 2 u članu 29 koji glasi: „Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se obezbijediti i iz izvora finansiranja po osnovu pružanja energetske usluga iz člana 49 ovog zakona.“

2. U članu 50, stav 1 potrebno je dodati tačku: „načinu određivanja obeštećenja naručioca energetske usluge u slučaju da se ne postignu ugovorene uštede energije“.

ODGOVOR: Primjedba se prihvata.

3. U članu 50, na kraju stav 3 je potrebno dodati: „... i primjenjivanju prethodno dogovorene strukture troškova za energiju“.

ODGOVOR: Primjedba se prihvata. Predmetni stav je proširen sa: „...i ugovorenom režimu korišćenja energije“.

II. DODATNI KOMENTARI NA NACRT ZAKONA (NAKON ISTEKA ROKA ZA JAVNU RASPRAVU)

Nakon roka predviđenog za Javnu raspravu prispjeli su dodatni komentari koji su uzeti u obzir, jer je utvrđivanje Predloga predmetnog zakona odloženo na sugestije KEPF-a. Dodatni komentari su dati od strane Opštine Nikšić i Sekretarijat energetske zajednice.

U nastavku je dat pregled pojedinačnih datih primjedbi i sugestija sa odgovorom da li su iste prihvaćene ili nijesu:

Opština Nikšić

Dostavljena verzija Nacrta Zakona o efikasnom korišćenju energije na sveobuhvatan način obrađuje aspekte energetske efikasnosti. Naše mišljenje da pojedine članove predmetnog Nacrta Zakona treba preciznije definisati, a neke i dodati :

- 1. U članu 3 koji se odnosi na mjere energetske efikasnosti treba dodati još jednu alineju (alineja 4) koja glasi „podsticanje odgovornog ponašanja prema energiji na osnovu sprovođenja politike efikasnog korišćenja energije“;**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata, jer je dati predlog za dopunu je već obuhvaćen članom 3.

- 2. Poslije člana 3 dodati podnaslov koji glasi „Načela energetske efikasnosti“ i novi član 3a koji glasi: „Načela energetske efikasnosti na kome se zasniva efikasno korišćenje energije u smislu ovog Zakona su:**
 - energetska sigurnost, konkurentnost proizvoda i usluga, održivost korišćenja energije,
 - organizovano upravljanje energijom, upravljanje potrošnjom energije,
 - ekonomska isplativost mjera energetske efikasnosti,
 - minimalni zahtjevi energetske efikasnosti " ...

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata, jer predložena dopuna ne predstavlja zakonsku normu, već tekst edukativnog karaktera, a koji po svojoj suštini pripada obrazloženju za donošenje zakona.

- 3. U članu 5, stav 1, alineja 2 poslije rijeci „efikasnosti“ dodati sledeće rijeci: „na državnom i lokalnom nivou“;**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata, jer u postojećem tekstu Zakona ne postoje dileme na koji nivo (državni ili lokalni) se planska dokumenta odnose.

- 4. I u alineji 3 i 4 istog člana dodati tekst „na državnom i lokalnom nivou“;**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Obrazloženje isto kao u prethodnom odgovoru.

- 5. Poslije člana 7 dodati novi član 7a koji glasi „Subjekti sistema energetske menadžmenta su: Vlada, Ministarstva, Energetski menadžer i, Energetski savjetnici ...“**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Postojećim Zakonom dovoljno su definisani obveznici sprovođenja energetske menadžmenta (upravljanja energijom), tako da nema mjesta za eventualne dopune po ovom pitanju. Takođe, predloženo mjesto intervencije nije adekvatno određeno. Naime, postojećim tekstom Zakona, upravljanje energijom je predmet čl. 19 i 22.

- 6. U podnaslovu prije člana 15 treba dodati rijeci „jedinica lokalne samouprave“ ;**

ODGOVOR: Primjedba se prihvata (ispoštovana je u članu 15).

- 7. U članu 31, stav 1, alineja 2 umjesto rijeci : „elektroenergetske, mašinske, građevinske ili arhitektonske struke“ treba da stoje rijeci „tehničko-tehnoloških nauka“;**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata, jer obavljanje djelatnosti energetskih pregleda po svojoj suštini pripada navedenim inženjerskim strukama.

- 8. Pošto je ovim Nacrtom Zakona ustanovljena obaveza vođenja evidencije o obavijenim energetskim pregledima, izdatim energetskim certifikatima, te obaveza vođenja registara od strane Ministarstva, smatramo da ovi podaci trebaju biti javni i objavljeni na sajtu Ministarstva i zvaničnim sajtovima lokalnih samouprava.**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Postojeće zakonsko rešenje predviđa da se sadržaj i način vođenja registara o ovlašćenim licima za vršenje energetskih pregleda i izdatih certifikata o energetskim karakteristikama zgrada uređuje posebnim podzakonskim aktima, a prilikom čije izrade će se razmatrati predmetni predlog o javnoj dostupnosti podataka.

Sekretarijat energetske zajednice

- 1. U članu 7 treba definisati instituciju (ili institucije) zadužene za mjerenje i verifikaciju postignutih ušteda, na osnovu pomenute metodologije (u skladu sa Članom 4.4 ESD)**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Postojeće zakonsko rešenje (član 7) obavezuje ministarstvo nadležno za poslove energetske efikasnosti da prati sprovođenje Akcionog plana energetske efikasnosti, a koji između ostalog uključuje i ocjenu ostvarivanja indikativnog cilja.

- 2. Član 29 (Finansiranje i podsticaji): dobro bi bilo dodati da se kod finansiranja mjera energetske efikasnosti i davanja podsticaja za nove zgrade (u fazi izgradnje) i zgrade koje se rekonstruišu, uzima u obzir dostizanje troškovno-optimalni nivo energetskih svojstava (pogledajte EPBD, član 10). Može se kao dodatni uslov dodati i sprovođenje preporuke iz energetskog certifikata zgrada. Takođe treba navesti da Ministarstvo (a i drugi subjekti) obezbjeđuje da su informacije o dostupnim izvorima i mehanizmima finansiranja transparentne i dostupne svim potencijalnim korisnicima.**

ODGOVOR: Primjedba se djelimično prihvata. Predmetni Predlog zakona je generalno otvorio prostor za uvođenje podsticaja u oblasti energetske efikasnosti i na taj način prepustio drugim nadležnim državnim institucijama (Ministarstvo finansija, jedinice lokalnih samouprava i dr.) da utvrde određene zakonske mehanizme podsticaja. Po pitanju dostupnosti informacija o mogućim izvorima finansiranja primjedba je ispoštovana u članu 29.

- 3. Preporuka za član 11 (Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave): možda je bolje vezati rok donošenja programa za NEEAP, npr. program se donosi u roku od 6 mjeseci od usvajanja NEEAP-a. Ovim bi se obezbijedila vremenska usklađenost programa sa NEEAP-om.**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Vezivanje roka donošenja programa energetske efikasnosti jedinica lokalnih samouprava za rokove donošenja (nacionalnih) akcionih planova energetske efikasnosti nije opravdano, jer bi svako kašnjenje donošenja akcionih planova energetske efikasnosti moglo uzrokovati i kašnjenje donošenja programa energetske efikasnosti jedinica lokalnih samouprava.

- 4. Što se tiče prelaznih i završnih odredbi, na sastanku smo razmatrali eventualne rizike usljed odlaganja primjene pojedinih odredbi. U svakom slučaju preporučujemo da se adekvatnim planiranjem što više izbjegne mogući rizik pravljenja vakuma u implementaciji (posebno vezano za obaveze jedinica lokalne samouprave, koje nisu tretirane direktivama, ali može predstavljati problem kod implementacije). Što se tiče člana 58, transpozicija nije problem ali postoji rizik da se prolongira rok za implementaciju člana 12 EPBD, i to za za fond postojećih zgrada organa državne uprave, jedinice lokalne samouprave i druge, čime se ugrožava posebna uloga javnog sektora (“*exemplary role of public bodies*”).**

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Prilikom izrade predmetnog Predloga zakona, strogo se vodilo računa o realnim mogućnostima za implementaciju preuzetih obaveza EU direktiva. Stoga nije opravdano propisivati zakonske obaveze koje se realno ne mogu ispuniti.

5. **Implementacija člana 6 EPBD koji se odnosi na nove zgrade (procjena uvođenja visoko-efikasnih alternativnih sistema prije početka izgradnje, uključujući OIE i CHP), nije tretirana Zakonom. Kako smo se dogovorili, ovo će biti tretirano podzakonskim aktom.**

ODGOVOR: Primjedba se prihvata. Ova preporuka će biti uzeta u obzir prilikom izmjena i dopuna odgovarajućih podzakonskih akata, a čemu će se pristupiti nakon donošenja ovog zakona.

6. **Exemplary role of public bodies nije pokrivena dovoljno. Nisu obezbijeđeni mehanizmi za diseminaciju informacija o aktivnostima javnog sektora niti agencija ili organizacija zadužena za to (u članu 19, stav 3 pominje se da javni sektor informiše svoje zaposlene ali ne i šire krugove stanovništva). Član 19 bi se u tom smislu mogao proširiti i unaprijediti.**

ODGOVOR: Primjedba se djelimično prihvata. Izmjenama u članu 29 Zakon pojačana je uloga ministarstva nadležnog za poslove energetske efikasnosti u dijelu podizanja svijesti šire populacije, a pri čemu će uzeti u obzir informacije iz dostavljenih izvještaja od strane svih relevantnih subjekata za sprovođenje mjera i politike energetske efikasnosti.

III. SJEDNICA SAVJETA ZA UNAPREĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA, REGULATORNIH I STRUKTURNIH REFORMI

Ministarstvo ekonomije je krajem 2013. godine pripremlilo Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije koji je po preporuci KEPF-a upućen na razmatranje Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi.

Predlog zakona je razmatran na 24. sjednici Savjeta održanoj 12. marta 2014. godine posebno u dijelu stvaranja uslova za sertifikovanje energetske karakteristika zgrada, kako kod novih tako i kod postojećih objekata. Crna Gora je u svojstvu članice Energetske zajednice prihvatila obavezu implementacije Direktive 2010/31/EU o energetske karakteristika zgrada koja propisuje konkretne zahtjeve u ovoj oblasti, a čije ispunjavanje predstavlja jedan od zahtjeva u procesu pristupanja EU.

Zaključci koji su doneseni po ovoj tački su sljedeći:

1. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao i dao saglasnost na tekst Predloga zakona o efikasnom korišćenju energije;
2. Zadužuju se Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo finansija da ponovo sagledaju rokove definisane Predlogom zakona o efikasnom korišćenju energije;
3. Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da u korespondenciji sa udruženjima poslodavaca i sa adekvatnim stručnjacima još jednom prezentira Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije, u cilju pregleda svih benefiti ili eventualnih obaveza u pogledu implementacije istog;

Zapisnik sa sjednice Savjeta je dat kao sastavni dio ovog materijala.

IV. DODATNI KOMENTARI DATI OD STRANE SUBJEKATA PRIVREDNOG SEKTORA

Shodno zaključcima Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi, Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije je još jedanput upućen na mišljenje udruženjima poslodavaca. U predviđenom roku prisjeli su komentari od strane dva subjekta i to: Privredne komore Crne Gore i Montenegro biznis alijanse.

U nastavku je dat pregled pojedinačnih datih primjedbi i sugestija sa odgovorom da li su iste prihvaćene ili nijesu:

Privredna komora Crne Gore

1. Činjenica je da predmetnim zakonom nameću dodatne obaveze (i finansijske) privrednim društvima što može biti problematično za mala i srednja preduzeća te predlažemo da se rok iz člana 58, stav prvi , produži do 1. januara 2016. godine. Takođe, zbog objektivnih nemogućnosti primjene predložene norme i potrebe za usklađivanjem poslovanja, predlažemo da se odloži primjena obaveza propisanih čl. 39 -43.

ODGOVOR: Primjedba se prihvata (izmijenjen je član 58).

2. Predlažemo da se član 9, 10, 11, 14, 15, 16 dopune odredbama o licu koje može biti ovlašćeno za izradu predmetnih akata, jer se taj problem može javiti u praksi kasnije.

ODGOVOR: Primjedba se ne prihvata. Poslove izrade planskih dokumenata u oblasti energetske efikasnosti mogu da rade stručni kadrovi sa odgovarajućim znanjem oblasti energetike, ekonomije i drugih srodnih oblasti.

Montenegro biznis alijansa

1. Članom 3. ovog Zakona predviđene su 3 osnovne mjere energetske efikasnosti, i to:

- 1) radnje i aktivnosti kojima se postiže poboljšanje energetske efikasnosti, a koje se mogu provjeriti, izmjeriti ili procijeniti.
- 2) proizvodnja električne, odnosno toplotne energije korišćenjem obnovljivih izvora energije, pod uslovom da se proizvedena električna, odnosno toplotna energija koristi za sopstvene potrebe.
- 3) edukativne ili informativne aktivnosti u cilju jačanja svijesti pravnih i fizičkih lica o značaju, efektima i mogućnostima za unapređenje energetske efikasnosti.

Budući da je prva navedena mjera energetske efikasnosti (radnje i aktivnosti kojima se postiže poboljšanje energetske efikasnosti, a koje se mogu provjeriti, izmjeriti ili procijeniti) detaljno razrađena poglavljem VII ovog Zakona, član 49.“ Pružanje energetske usluge“, smatramo da je neophodno precizirati i razraditi ostale dvije mjere, sa posebnim osvrtom na drugu mjeru, član 3. alineja 2 Zakona o efikasnom korišćenju energije.

S obzirom na činjenicu da je Crna Gora, kako stoji u obrazloženju Zakona, zavisna od uvoza energije, te da veći dio finalne energije obezbjeđuje iz uvoza, kao i na to da Crna Gora posjeduje energetske potencijale iz obnovljivih izvora, smatramo da dalja razrada pomenute mjere energetske efikasnosti (čl. 3,alineja 2) treba da ide u pravcu promovisanja izgradnje mini i mikro hidro elektrana od strane obveznika ovog zakona, a sve u cilju ostvarivanja energetske efikasnosti i smanjivanja postojećeg energetskeg intenziteta (potrošnja energije u odnosu na BDP) energetskeg sektora u Crnoj Gori.

Montenegro Biznis Alijansa (MBA) već godinama aktivno učestvuje u kreiranju zakonske regulative koja se tiče biznisa i njegovog razvoja. Opredjeljenje MBA, kada je zakonska regulativa u pitanju, je da se u sve zakone koji se tiču biznisa, unese što više “preduzetničkog duha”, kako bi bili podsticajni za biznis. Jer, suviše je naglašavati, samo nam razvijeni biznis može donijeti ekonomski prosperitet, a jedan od najvažnijih uslova za to je podsticajan pravni okvir.

MBA je godinama angažovana u sektoru energetike kroz aktivnosti kojima je nastojala da utiče na bržu izgradnju energetske objekata, sa naglaskom na mikro elektrane. Naša saznanja sa terena govore da u sjevernom dijelu Crne Gore postoje brojna mjesta, gdje su nekada bile vodenice i mlinovi, na kojima bi se mogle izgraditi mikro elektrane (samo na području Berana ima ih preko 100). Suvišno je naglašavati koliko bi bilo značajno, posebno za ovo manje razvijeno područje Crne Gore, da ljudi imaju sopstveni izvor napajanja kao izuzetan podsticaj za bavljenje porodičnim biznisom (farme, ribnjaci, pilane, ugostiteljski objekti i sl). I to sve u okviru mjera energetske efikasnosti kroz korišćenje obnovljivih izvora energije. Dakle, cilj MBA je da se pokrene masovnija izgradnja hidroelektrana ove snage, kako bi došlo do bržeg razvoja biznisa na ruralnom području. Neophodan uslov za to je podsticajan pravni okvir, kako na državnom tako i na lokalnom nivou.

ODGOVOR: Primjedbe se ne prihvataju. Primjedbe date od strane MBA se uglavnom odnose na oblasti koje su regulisane drugim zakonskim aktom (Zakon o energetici). Predmetni zakonski akt uređuje oblast energetske efikasnosti na strani finalne potrošnje energije, a ne na strani proizvodnje, prenosa i distribucije energije, što je predmet Zakona o energetici. Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije tretira korišćenje obnovljivih izvora energije kao jednu od glavnih mjera energetske efikasnosti i to u smislu poboljšanja energetske karakteristika objekata, a time i smanjenja zahtjeva za energijom.

VLADA CRNE GORE
SAVJET ZA UNAPREĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA, REGULATORNIH I
STRUKTURNIH REFORMI

Z A P I S N I K

sa 24. sjednice Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta,
regulatornih i strukturnih reformi

Podgorica, 12. mart 2014. godine

Crna Gora
VLADA CRNE GORE
Broj: 02S-
Podgorica, 12. mart 2014. godine

Z A P I S N I K

sa 24. sjednice Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi,
koja je održana 12. marta 2014. godine

Predsjedava dr Igor Lukšić, predsjednik Savjeta

Prisutni su: Slavoljub Stijepović, ministar prosvjete; Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja; Rajko Kovačević, šef Kabineta predsjednika Vlade Crne Gore; Božidar Vuksanović, direktor Uprave za inspekcijske poslove; Boris Mugoša, savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem; Milan Lakićević, direktor Poreske uprave; Dušanka Jauković, sekretar Sekretarijata za zakonodavstvo; Luid Škrelja, poslanik; Edin Seferović, predsjednik Američke privredne komore; Predrag Mitrović, predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore i Bojana Bošković, generalni direktor u Ministarstvu finansija i sekretar Savjeta.

Odsutni su članovi Savjeta: Duško Marković, potpredsjednik Vlade i ministar pravde; Branimir Gvozdrenović, ministar održivog razvoja i turizma – mijenja ga Danilo Gvozdrenović, generalni direktor; Vladimir Kavarić, ministar ekonomije – mijenja ga Dragica Sekulić, generalni direktor; Miodrag Radunović, ministar zdravlja – mijenja ga Nebojša Todorović; Radoje Žugić, ministar finansija; Raško Konjević, ministar unutrašnjih poslova – mijenja ga Jadranka Vojinović, Državni sekretar; Marija Šuković, savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore; Srđan Spaić, savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore za pravna pitanja; Miomir Mugoša, predsjednik Upravnog odbora Zajednice opština Crne Gore – mijenja ga Mišela Manojlović; Velimir Mijušković, predsjednik Privredne komore Crne Gore, mijenja ga Aleksandar Mitrović i Slobodan Radović, predsjednik Montenegro Biznis Alijanse – mijenja ga Zoran Vulević.

Pored članova Savjeta sjednici prisustvuju: Marina Matijević, Ministarstvo prosvjete; Azra Šehović i Aleksandar Đuričković, Komisija za hartije od vrijednosti; Svetomir Aković, Market penzija; Ivan Radulović, Slađana Pavlović, i Nađa Radulović, Ministarstvo finansija.

- - - - -

Za ovu sjednicu, Savjet je utvrdio sljedeći

D n e v n i r e d:

1. Usvajanje Zapisnika sa dvadeset treće sjednice;
2. Informacija o realizovanim Zaključcima sa prethodne sjednice;
3. Izvještaj o radu Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi za 2013. godinu, dostavljen od Ministarstva finansija;
4. Informacija o predlozima za poboljšanje stanja u oblasti neformalnog zapošljavanja, dostavljena od Ministarstva rada i socijalnog staranja;
5. Informacija o dosadašnjim aktivnostima Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada, dostavljena od Ministarstva finansija;
6. Izvještaj o realizaciji preporuka „Giljotine propisa“ predviđenih za IV kvartal 2013. godine, dostavljen od Ministarstva finansija;
7. Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije;
8. Analiza finansijskih i drugih pretpostavki neophodnih za realizaciju pilot projekta uvođenja ICT-a (hardvera i odgovarajućeg didaktičkog softvera) u osnovno obrazovanje i vaspitanje, dostavljena od strane koordinatora Radne grupe;
9. Analiza efekata uvođenja poreskih olakšica za uplate članova u dobrovoljne penzione fondove, dostavljena od strane koordinatora Radne grupe;
10. Analiza primjene MIFID direktive u crnogorski regulatorni sistem, dostavljena od strane koordinatora Radne grupe;
11. Analiza o mogućnostima daljeg razvoja modela javno-privatnog partnerstva u zdravstvu Crne Gore, dostavljena od strane koordinatora Radne grupe;
12. Informacija o o aktivnostima na pripremi Analize položaja organizacija sa javnim ovlašćenjima u Crnoj Gori;
13. Informacija Barske plovidbe AD Bar o problemima u poslovanju, dostavljena od Privredne komore Crne Gore;
14. NA UPOZNAVANJE:
 - a. Izvještaj o radu Koordinacionog odbora za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;

- b. Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- c. Akcioni plan za reformu lokalne samouprave za 2014. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- d. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2011-2013. godine, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- e. Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2014-2015. godine, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- f. Informacija o "Indeksu percepcije korupcije 2013" – Transparency International, dostavljena od strane Ministarstva finansija;
- g. Informacija o Indeksu ekonomskih sloboda 2014 Heritidž fondacije, dostavljena od Ministarstva finansija;
- h. Informacija o "Indeksu globalne konkurentnosti 2013-2014" Svjetski ekonomski forum, dostavljena od Ministarstva finansija;
- i. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u Izvještaju o tranziciji za 2013. godinu, koji publikuje Evropska banka za obnovu i razvoj, dostavljena od Ministarstva finansija;
- j. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u izvještaju "Ekonomске slobode svijeta 2013" – Fraser Instituta, dostavljena od Ministarstva finansija.

- - - - -

Predsjednik Savjeta je upoznao prisutne sa dnevnim redom sjednice i stavio na razmatranje predložene tačke.

1. Usvajanje Zapisnika sa dvadeset treće sjednice

Savjet je razmotrio i usvojio Zapisnik sa prethodne sjednice Savjeta.

2. Informacija o realizovanim Zaključcima sa prethodne sjednice

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, informisala je članove Savjeta da su uglavnom svi zaključci sa prethodne sjednice realizovani ili da je njihova realizacija u toku, osim zaključka u vezi sa Predlogom zakona o kinematografiji. Bošković je podsjetila da je u finalnom Predlogu

pomenutog zakona Ministarstvo kulture ostalo pri stavu da se nova taksa uvede, ali da je nakon razmatranja istog na sjednici Komisije za ekonomsku politiku i finansije, odlučeno da se Predlog zakona u radnoj verziji vrati na doradu.

Predsjednik Savjeta je zaključio da je Informacija o realizovanim Zaključcima sa prethodne sjednice usvojena.

3. Izvještaj o radu Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi za 2013. godinu

Bojana Bošković, sekretar Savjeta istakla da je Izvještaj o radu Savjeta za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi za 2013. godinu, urađen u formi koja je, svojim sadržajem, prijemčiva za akademsku, ali i širu javnost. Bošković je takođe dodala da je planirano je da se isti uputi Vladi na razmatranje, prevedu na engleskom jeziku, i kao takav distribuira svim zainteresovanim subjektima u Crnoj Gori.

Mišela Manojlović, predstavica Zajednice opština je, odnoseći se na implementaciju preporuka Analize fiskaliteta na lokalnom nivou, podsjetila da je Zajednica opština ukazivala da je, u cilju sticanja kompletne slike funkcionisanja lokalnih samouprava, neophodno proširiti već postojeću Analizu sa analizom rashoda. Ona je objasnila da bi se tek onda, kada bi se uporedili prihodi i rashodi, mogla steći prava slika o uslovima u kojima lokalne samouprave funkcionišu. Shodno tome bi se, kako ona dodaje, lakše utvrdile adekvatne smjernice za mijenjanje materijalnih zakona i preduzimanje drugih neophodnih mjera.

Predsjednik Savjeta je izrazio saglasnost sa Izvještajem Savjeta i planom aktivnosti za 2014. godinu, te podsjetio da će isti biti predmet razmatranja i na sjednici Vlade Crne Gore. Takođe, data je saglasnost da se Izvještaj prevedu na engleskom jeziku i distribuira svim zainteresovanim subjektima u Crnoj Gori.

4. Informacija o predlozima za poboljšanje stanja u oblasti neformalnog zapošljavanja

Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja, podsjetio je prisutne da se od aprila prošle godine, u saradnji sa UNDP-om, radila analiza neformalnog zapošljavanja i problema koje neformalno zapošljavanje izaziva na tržištu rada. Pomenutu analizu, kako je upoznao Bošković, finansirao je UNDP, a sproveo Ekonomski fakultet u saradnji sa IPSOS-om, napominjući da je Informacija o istoj razmatrana na sjednici Vlade održanoj u septembru. Ministar je ukratko upoznao prisutne sa glavnim segmentima pomenute teme, i ukazao na njene rezultate. Bošković je ukazao da je, prema rezultatima sprovedene analize, neformalno zapošljavanje značajno prisutno u Crnoj Gori. U cilju boljeg razumijevanja ovog fenomena, neformalno zapošljavanje je podijeljeno na dva vida zapošljavanja tj. „na potpuni rad na crno“, u kome

država nema apsolutno nikakvu mogućnost kontrole registracije po bilo kom osnovu, i drugi neformalno zapošljavanje na način da se zaposleni prijavljuju regularno svim državnim organima, ali da se na kraju plata daje na minimalnu zaradu od 193 eura, te da se na to plaćaju porez i doprinosi, a da se iznosi preko navedenih daju gotovinski na ruke zaposlenima.

Bošković je naglasio da je Analiza bila sveobuhvatna i kvalitetno koncipirana od strane veoma kvalifikovanih institucija koje se bave istraživanjem javnog mjenja. Statistički rezultat koji je proistekao iz Analize, kako je upoznao Bošković, ukazao je da 14% zaposlenih u Crnoj Gori nije uopšte prijavljeno, dok je 16% prijavljeno na minimalnu zaradu, direktno ukazujući da oko 30% zaposlenih djelimično ili u potpunosti izbjegava obaveze prema državi, odnosno prema budžetu Crne Gore, time stvarajući potpuno iskrivljenu sliku o stanju na tržištu rada. Za budžet bi ovo značilo, kako dodaje, manjak od 90 miliona eura, ili 6,8% budžeta Crne Gore predviđenog za 2014. godinu. Istakao je da je Analiza dobra osnova za dalji rad na identifikaciji mjera koje država mora sprovesti da bi dovela pomenute brojke na što manji nivo.

Bošković je dodao da su, svojim korisnim sugestijama i komentarima, uspješnoj izradi ove analize značajno doprinjeli predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva ekonomije i Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija. Na osnovu sprovedene analize, kako je dodao, jasno su se iskristalisala dva glavna zaključka: prvi - da se uporedo ide sa ublažavanjem doprinosa i poreza na zarade zaposlenih, što bi u velikoj mjeri bila podsticajna mjera za poslodavce i zaposlene da prijavljuju svoj rad u mnogo većem broju, i drugi – uspostavljanje mnogo jače inspekcijske kontrole. Na kraju svog izlaganja, on je još jednom naglasio da je, u cilju postizanja boljih rezultata, konkretnijih i vidljivih promjena, od ključne važnosti da se pomenute dvije akcije sprovede istovremeno, a ne separativno.

Predrag Mitrović, predsjednik Unije poslodavaca Crne Gore, prepoznavajući važnost teme, ukratko je upoznao članove Savjeta sa rezultatima anketa rađenih zajedno sa Međunarodnom organizacijom rada i Međunarodnom organizacijom poslodavaca. Rezultati istih su, kako je objasnio, u velikoj mjeri kompatibilni sa već pomenutom Analizom, posebno ističući da se u rješavanju ovog problema može uključiti i kompletno društvo. Rezultati pomenutih anketa su, kako dodaje Mitrović, ukazali na sljedeće činjenice koje dodatno stimulišu rast sive ekonomije: 1. visoke stope poreza i doprinosa na zarade, 2. komplikovane zakonske procedure pri otpuštanju radnika, 3. komplikovane zakonske procedure pri prijavljivanju radnika, 4. provjera sposobnosti u toku probnog rada, 5. fenomen koji omogućava lični izbor zaposlenog da, zbog veće neto zarade, odluči da ne bude prijavljen, što samo dodatno ukazuje da se proces rješavanja ovako kompleksnog problema ne odnosi samo na zaposlene, poslodavce ili administraciju, već da to mora biti trud i angažman cijele poslovne zajednice.

Mišela Manojlović, predstavnik Zajednice opština, podržala je inicijativu i predlog zaključaka predstavljenih od strane ministra Boškovića, imajući u vidu da je rad na rješavanju ove problematike počeo odavno. Ona je posebno naglasila da se, osim smanjivanja poreskih obaveza na zarade zaposlenih, moraju uložiti naponi u jačanju kaznene politike, odnosno povećanje kazne u slučaju utvrđivanja prekršaja rada na crno. Manojlović je, na osnovu

sprovedenih istraživanja, ukazala da bi, ukoliko se objektiviziraju fiskaliteti na zarade, svim poslodavcima više odgovaralo da rade legalno, bez bojazni od inspekcija, što bi dugoročno moglo ovaj problem svesti na neki realan minimum.

Edin Seferović, izvršni direktor Američke privredne komore, je u ime svoje institucije, podržao ovu inicijativu i iskazao saglasnost sa predloženim zaključcima. On je posebno naglasio da se, u cilju poboljšanja poslovnog ambijenta, mora uspostaviti funkcionalan zakonski okvir donošenjem novog zakona o radu.

Aleksandar Mitrović, predstavnik Privredne komore, je istakao značaj problematike sive ekonomije, naročito na polju tržišta rada i zapošljavanja, jer ona predstavlja nelegalnu konkurenciju na tržištu i uzrokuje direktnu štetu državnom budžetu i svim učesnicima na tržištu. Mitrović je dodao da podržava set predloženih zaključaka i ponudio podršku i ekspertizu kad je riješavanje ovog problema u pitanju. Takođe je naglasio neophodnost mijenjanja Zakona o radu, objašnjavajući da je osnova koja inicira i navodi ljudi na zapošljavanje na crno, zapravo rigidnost zakonskih rješenja, koja se odnose i na uređenje radnog odnosa, kao i uslova rada koji se moraju obezbijediti stalnim zaposlenima. Dodaje da je problem sudske prakse pri sprovođenju ovakvog zakona posebno upitan, ali da je uvjeren da će se potpisivanjem opšte kolektivnog ugovora urediti brojna pitanja koja nijesu uređena zakonom o radu.

Sa stanovišta privrednika i investitora, Mitrović je još jednom naglasio, da je neophodno raditi na zakonskom okviru, kao i predložio da se, zbog postojanja velikog broja subjekata koji obavljaju djelatnost na neregistrovan način, u set zaključaka uključi i tržišni nadzor i tržišna inspekcija.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, je informisao da je kao jedna od važnijih tema koja je bila razmatrana na nedavno održanoj sjednici Vlade u Kolašinu, zapravo bila problematika strukturnih reformi na tržištu rada. Vezano za izrađenu Analizu, Lukšić je naglasio da ista predstavlja nužan put u suzbijanju negativnih uticaja sive ekonomije, kao i alat za obezbijedivanje povećane fleksibilnosti na tržištu rada, za koju se nada da će biti moguća kroz novi opšti kolektivni ugovor. Predsjednik Savjeta je, nadajući se da će to dovesti do nekog konkretnijeg pomaka, takođe podsjetio na nužnost praćenja ove systemske oblasti, i svih eventualnih promjena.

Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja, ukazao je na uspješnu saradnju Ministarstva rada i socijalnog staranja sa Unijom poslodavaca, Američkom privrednom komorom i Privrednom komorom u procesu definisanja normi Zakona o radu. Bošković je istakao da je ova analiza kvalitetna osnova za ono što tek treba da uslijedi, i dodao da je UNDP obezbijedio još 120.000 eura za ovu godinu, kako bi se ova analiza dodatno produbila po sektorima, odnosno djelatnostima, kao i da bi se što jasnije identifikovala mjesta najveće zloupotrebe i što specifičnije djelovalo na iste.

5. Informacija o dosadašnjim aktivnostima Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, podsjetila je prisutne na proces uključivanja Crne Gore u Partnerstvo otvorenih vlada, te da od aprila 2012. godine postoji Akcioni plan koji je pripremljen u skladu sa tadašnjim principima Partnerstva, a koji jasno definiše preporuke koje se moraju implementirati. Bošković je informisala da su, u procesu pripreme samog plana, korišćeni modeli zemalja koje su taj proces već završile, te da Akcioni plan ima nedostatak da nijesu prepoznati rokovi i resorne institucije koje su zadužene za implementaciju, što je kasnije prepoznat kao problem većine članica Partnerstva. Dodala je da se, prema uputstvima Sekretarijata Partnerstvo otvorenih vlada, Akcioni plan radi u periodu od dvanaest do osamnaest mjeseci, a čime se Operativni tim vodio prilikom koncipiranja aktivnosti. Aktivnosti Akcionog plana su, kako objašnjava, već prepoznate u nekim drugim akcionim planovima iz različitih oblasti koje podrazumijeva Inicijativa partnerstva otvorenih vlada, ističući da je dodato svega nekoliko novih preporuka koje nisu prepoznate u postojećih Akcionim planovima.

Bošković je upoznala članove da je praksa i implementacija ovih dosadašnjih aktivnosti pokazala da je, imajući u vidu da je dosadašnji akcioni plan istekao, neophodno pripremiti novi, koji bi bio konkretniji, sa preciznijim rokovima i jasnim odrednicama lica odgovornih za implementaciju aktivnosti. Kad je u pitanju koordinacija Operativnog tima, kako dodaje Bošković, istu je potrebno podići na što viši nivo, preciznije na nivo bliži donosiocima odluka.

Bošković je takođe informisala da je nezavisni evaluator iz Crne Gore, angažovan od strane Sekretarijata Partnerstva otvorenih vlada, uradio reviziju aktivnosti u akcionom planu, prema kojoj nijesu prepoznate neke velike razlike između rezultata nezavisnog evaluatora i evaluacije koju je sproveo Operativni tim.

Na kraju svog izlaganja, Bošković je još jednom napomenula da je cilj zaključaka da se poboljša, odnosno unaprijedi efikasnost rada tima kao i kvaliteta pomenutog akcionog plana.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, je iskazao saglasnost sa Informacijom, te da će se ista usmjeriti ka Vladi, obzirom da se novi akcioni plan mora inovirati u što kraćem roku.

6. Izvještaj o realizaciji preporuka „Giljotine propisa“ predviđenih za IV kvartal 2013. godine

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, je informisala članove da je od 199 preporuka planiranih za četvrti kvartal 2013. godine, realizovano svega njih 47, odnosno 23,6%. Stanje u ukupnoj realizaciji preporuka iz „Giljotine propisa“, kako dodaje Bošković, ukazuje na to da je oko 60% preporuka realizovano, dok je ostalih 40% ostalo nerealizovano. Bošković je, takođe, podsjetila da se Evropska komisija, kao i Svjetska banka redovno interesuje za proces implementacije ovih preporuka, zbog čega je neophodno pristupiti procesu realizacije istih što brže i efikasnije.

Bošković je, takođe, podsjetila da su rokovi predviđeni za implementaciju pomenutih preporuka već bili revidirani, te da ni kao takvi ne uspijevaju biti ispoštovani. Ona je još jednom skrenula pažnju resornim ministarstvima da se, zbog većih strateških ciljeva, odnose efikasnije prema preporukama iz "Giljotine propisa".

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, predložio je da se Izvještaj o realizaciji cjelokupnog projekta Giljotine propisa, pripremi i uputi Vladi na razmatranje.

7. Predlog Zakona o efikasnom korišćenju energije

Dragica Sekulić, generalni direktor u Ministarstvu ekonomije, upoznala je članove sa potrebom da se na sjednici Savjeta razmatra Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije, jer kako objašnjava, postojeći Zakon o energetskej efikasnosti, predstavnicima Ministarstva ekonomije koje je bilo zaduženo za pripremu određenih podzakonskih akata za implementaciju pomenutog zakona, nije davao dovoljno prostora, ni pravnog osnova za izradu istih. Sekulić je dodala da su se u međuvremenu i direktive shodno kojim se priprema ovaj zakon promijenile, zbog čega je došlo do promjene većeg broja članova postojećeg Zakona. S tim u vezi, kako je upoznala, zakon je predstavljen kao potpuno novi, konkretnije kao Zakon o efikasnom korišćenju energije.

Sekulić je informisala da je povod rasprave na današnjoj sjednici Savjeta negativno mišljenje Ministarstva finansija koje se po drugi put ponavlja, a u vezi sa biznis barijerama. Ona je, takođe, upoznala prisutne sa dodatnim obavezama subjekata po ovom Predlogu zakona, koje se u najvećoj mjeri odnose na organe državne uprave, na objekte u posjedu države i lokalne samouprave. Sekulić je podsjetila da je Ministarstvo finansija naglasilo da bi trebalo pripremu zakona pomjeriti do pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Ona je, takođe, istakla da su predstavnici Ministarstva ekonomije koji se bave ovom tematikom, u stalnoj nedoumici kada je u pitanju tačna definicija biznis barijera njihovim investitorima u smislu mjere energetske efikasnosti, kao i šta su njihove obaveze prema direktivama koje propisuju ovu oblast. Sekulić je naglasila da su pristigla pozitivna mišljenja od svih institucija, ministarstava, sekretarijata, velikog broja jedinica lokalne samouprave, kao i da su organizovali par radionica sa Inženjerskom i Privrednom komorom. Sekulić je podsjetila da su obaveze propisane u novom zakonu zapravo iste kao i važećem, uz to da je samo rok dodatno produžen.

Na kraju izlaganja, Sekulić je zatražila članovima Savjeta da se izjasne na koji način ovaj zakon utiče na njihovo poslovanje, imajući u vidu jako nizak nivo stepena energetske efikasnosti Crne Gore. Ona je još jednom naglasila da smatra da bi primjenom ovog zakona u punoj mjeri, značajno podigli stepen života i rada, ne ugrožavajući investicionu klimu u državi.

Boris Mugoša, savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku, osvrnuo se na dio izlaganja gdje Sekulić u vezi sa direktivama, objašnjavajući da je bitno uspostaviti sistem koji je dovoljno jak i jasno strukturisan da podnese određene promjene. On smatra da, ukoliko trenutno nije vrijeme da se donese zakon, sa njegovom implementacijom ne treba po svaku

cijenu žuriti. On je naglasio da se, u procesu donošenja bilo kakvih propisa, mora posebno obratiti pažnja na to da li je sistem, kao takav, spreman da podnese, odnosno absorbuje sve što se propisuje. Mugoša je posebno naglasio činjenicu da je bitan momenat donošenja zakona, jer ono podrazumijeva sposobnost njegovog uspješnog sprovođenja.

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, ukratko je informisala o razlozima zbog kojih je došlo do negativnog mišljenja Ministarstva finansija kada je ovaj zakon u pitanju. Bošković je objasnila da su impresije pojedinaca koji se bave ovom problematikom, jasno pokazale da bi trenutno donošenje pomenutog zakona proizvelo dodatne troškove ne samo privredi, već i državi. Shodno tome, iako dugoročno prepoznavajući važnost implementacije ovog zakona, kako dodaje Bošković, Ministarstvo finansija je dalo odrednicu da se odloži donošenje istog do vremena ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Ona je, takođe, upoznala da je, u saradnji sa kabinetom potpredsjednika Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem, dogovoreno da se ovaj Predlog zakona razmatra na Savjetu, obzirom da u istom participiraju predstavnici udruženja poslodavaca, te da Ministarstvo finansija nema tvrd stav da će biti izričito protiv donošenja ovog akta. Ona je podsjetila da je upravo sjednica ovog Savjeta dobar način da se otvoreno razmatraju sve mogućnosti u cilju nalaženja najprihvatljivijeg rješenja za sve zainteresovane strane.

Danilo Gvozdrenović, generalni direktor u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, ukazao je na odredbu zakona koja se odnosi na činjenicu da će od prvog januara 2015. godine svako ko gradi ili rekonstruiše objekat morati da ima i dokaz o efikasnom korišćenju energije. Ističući kompleksnost procedura, i nedovoljno jasnih smjernica dodao je da smatra da se taj rok mora značajno prolongirati.

Aleksandar Mitrović, predstavnik Privredne komore, podsjetio je da su troškovi glavni orijentir privrede. Ako nešto rezultira troškovima, kako objašnjava, to automatski dovodi u pitanje njegovu isplativost, odnosno profitabilnost. Imajući u vidu kompleksnost materije, Mitrović je predložio da ovaj materijal ide na dodatnu raspravu, na kojoj bi se kompletna privreda izjasnila o svom stavu oko eventualnog pomjeranja nekih rokova.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, istakao je da Predlog zakona nije sporan, te da u načelu postoji saglasnost, ali da se trebaju preispitati rokovi, te sagledati izvodljivost i troškovi koje stvara isti. Shodno pomenutom, Lukšić je predložio da se u tom kontekstu i koncipira zaključak Savjeta, tj. da se u korespondenciji sa udruženjima poslodavaca i sa adekvatnim stručnjacima još jednom prezentira Predlog zakona i pregledaju svi benefiti ili eventualne obaveze u pogledu implementacije istog, kao i da se zajedno sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom ekonomije sagleda pitanje roka. Predsjednik je, takođe, imajući u vidu nekoliko uspješno realizovanih projekata koje su koristile alternativne izvore energije, ohrabrio jače pozicioniranje sličnih projekata koji promovišu korišćenje solarne energije u vladinoj administraciji, te predložio eventualno osnivanje male poslovne agencije u sklopu Ministarstva ekonomije koja bi se bavila promocijom ovih poslova odnosno realizacijom istih.

8. Analiza finansijskih i drugih pretpostavki neophodnih za realizaciju pilot projekta uvođenja ICT-a (hardvera i odgovarajućeg didaktičkog softvera) u osnovno obrazovanje i vaspitanje

Slavoljub Stijepović, ministar prosvjete, ukratko je informisao da je Vlada prvo na sjednicama komisije, pa na sjednici Vlade usvojila navedeni materijal, te da je sa formiranjem Radne grupe planirano da već od septembra otpočne i pilot projekat u četiri osnovne škole prvih razreda u Podgorici. Cilj projekta, kako dodaje Stijepović, jeste da se kroz isti ustanovi da li se na taj način, zapravo brže i bolje stiču znanje o obrazovnom sistemu u Crnoj Gori. Upoznao je da se sprovede aktivnosti na izradi softvera, kao i na obezbijedivanju sredstava za početak pilot projekta, što iznosi oko 160.000 eura. Stijepović je je istakao da se u procesu realizacije ovog projekta aktivno saraduje sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije, kao i da sve ide planiranom dinamikom.

Boris Mugoša, savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku, podržao je ideju projekta, stavljajući fokus na procesu promocije iste. Pomenuti projekat predstavlja, kako dodaje, kombinovanu metodu tradicionalne i moderne tehnologije, koja svojim sadržajem omogućava veći stepen vizualizacije, koja je jako bitna u procesu razvoja i obrazovanja djeteta. Ovaj relativno nov pristup obrazovanju, kako objašnjava Mugoša, jako je bitno adekvatno promovisati i približiti široj javnosti na najbolji i najjasniji način.

Edin Seferović, direktor Američke privredne komore, je shodno svojim iskustvima, snažno podržao inicijativu Ministarstva prosvjete, ukazujući da je njena implementacija neophodna. Seferović je, u cilju obezbijedivanje što bogatijeg i praktičnijeg pristupa učenju, ohrabrio uvođenje što više tehnoloških inovacija.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, ukazao je na eventualnu mogućnost preuzimanja, odnosno plaćanja e-knjiga direktno sa sajta Ministarstva prosvjete, čime bi roditelji mogli brže i lakše obezbijediti udžbenike svojoj djeci. Lukšić je dodao da se roditeljima treba pružiti mogućnost izbora nabavljanja neophodnog školskog materijala i na taj način, i predložio da se mehanizam e-knjiga razmotri kao radni zaključak.

Predsjednik Savjeta je konstatovao je da se Savjet upoznao sa Analizom finansijskih i drugih pretpostavki neophodnih za realizaciju pilot projekta uvođenja ICT-a, i ponudio pomoć u realizaciji promotivnih aktivnosti koje bi pomogle Ministarstvu prosvjete da se cjelokupan projekat sagleda sa svih uglova i dobije na što većem značaju.

9. Analiza efekata uvođenja poreskih olakšica za uplate članova u dobrovoljne penzione fondove

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, ukratko je upoznala članove sa glavnim segmentima Analize i upoznala prisutne sa stavovima članova radne grupe iz reda državnih institucija Vlade Crne Gore. Pomenuta analiza je, kako dodaje Bošković, inicijativa koju je podržao i prepoznao

Savjet, a koja je potekla od dva dobrovoljna penzionera fonda u Crnoj Gori. Ona je informisala da je, u cilju što detaljnijeg uvida u materiju, formirana Radna grupa koja je, u saradnji sa Komisijom za hartije od vrijednosti, analizirala inpute dostavljene od strane predstavnika oba fonda.

Bošković je informisala da je razmatrano nekoliko modela, konkretnije model poreskih olakšica i model poreskih podsticaja na uplate članova dobrovoljnih penzionih fondova. Bošković je objasnila da se, nakon uvida i analize dostavljenog materijala, zauzeo zajednički stav da, imajući u vidu budžet i njegova ograničenja, ova godina ne daje dovoljno prostora za omogućavanje uvođenja pomenutih olakšica. Vezano za dva pomenuta modela, Bošković objašnjava da je model poreskih podsticaja svakako mnogo transparentniji, dok su poreske olakšice teže izvodljivije. Bošković je podsjetila prisutne na veliki deficit fonda PIO, koji predstavlja jednu od gorućih tema u javnim finansijama, za koji se, kako dodaje, mora naći adekvatan način da se u budućnosti prevaziđe. Bošković je, još jednom podsjetila da ove godine ne postoji mogućnost da se razmišlja o podršci ove analize, s tim da se Ministarstvo finansija svake godine, prilikom pripremanja Zakona o budžetu, obavezuje da nanovo razmotri pomenutu analizu.

Svetomir Aković, izvršni direktor Društva za upravljanje penzionim fondom Market Penzije Bijelo Polje, se zahvalio na visokom stepenu razumijevanja za probleme funkcionisanja dobrovoljnih penzionih fondova. On se, u svom obraćanju, osvrnuo na zaključke Analize, prije svega fokusirajući se na neophodnost nalaženja modela za unapređenje razvoja industrije dobrovoljnih penzionih fondova u Crnoj Gori. Aković je objasnio da ne postoji puno prostora za traženje novih modela, te da su se, shodno praksama drugih zemalja, uglavnom orijentisali na model poreskih olakšica ili podsticaja, ili eventualnoj kombinaciji istih. Imajući na umu da Analiza nije ukazala ni na jedan negativan uticaj, Aković smatra da je krajnje vrijeme da se krene sa nekim konkretnijim koracima u ovoj oblasti. On je, takođe, dodao da bi, uvođenjem pomenutih mjera, dodatno bili u skladu sa načelima dobrog poslovanja predviđenim u Ugovoru o funkcionisanju Evropske unije, upravo zbog toga što bi fondovi smanjili potrebu ulaganja sredstava u rizične hartije od vrijednosti.

Na kraju svog izlaganja, Aković je još jednom ukazao na činjenicu da je reforma penzionog sistema državni projekat, ukazujući da se, ukoliko društvo kao cjelina ne obezbijedi određeni ambijent u kom bi poslovala industrija penzijskih fondova, dovodi u pitanje smisao i svrha njenog postojanja.

Azra Šehović, predstavnik Komisije za hartije od vrijednosti, istakla je da je pomenuta Analiza veoma kvalitetna, kao i da je, svojim sadržajem i rezultatima, ukazala na važnost rješavanja problema vezanih za ovu materiju. Šehović je dodala da se zaključci trebaju konkretizovati, tj. da se, zbog svoje transparentnosti, bolje opredijeliti za uvođenje modela poreskih podsticaja. Uvođenje ove mjere je neophodno da bi se, kako dodaje, penzioni fondovi i tržište kapitala dalje razvijali.

Predrag Mitrović, predsjednik Unije poslodavaca, je naglasio da je došlo vrijeme da se napravi neki hrabar korak kad je pomenuta tematika u pitanju. Mitrović objašnjava da ulaganje u ove mjere ne treba gledati samo sa aspekta trenutnog troška, već iste pokušati sagledati sa

višeg stepena društvene odgovornosti. U tom kontekstu i imajući u vidu da su pomenute mjere već postale međunarodna praksa, on je dao podršku pomenutoj inicijativi, da bi se u ovoj godini krenulo sa ozbiljnijim koracima i pomacima.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, je podsjetio da je, uprkos pokušajima identifikovanja nekog održivog, dugoročnog rješenja, pomenuta problematika prisutna već duže vrijeme. Lukšić je sugerisao da, obzirom da se ova djelatnost dodatno sužava, ovi penzioni fondovi mogu postati filijale nekih većih fondova ili da pokušaju da uspostave saradnju sa osiguravajućim društvima. Lukšić je dodao da je, u današnje vrijeme, jako bitno obezbijediti kombinaciju usluge koja može dugoročno da preživi stalno mijenjanje ekonomskih okolnosti, odnosno da je bitno izaći iz okvira koji daje determinisana rješenja. Fokus je, kako dodaje Lukšić, na obezbijedivanju održivosti, koja se, kako vjeruje, možda može naprije postići saradnjom sa sektorom osiguranja, ili postati integralni dio većih regionalnih filijala.

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, ne želeći da Ministarstvo finansija bude percipirano kao takvo da ne prepoznaje dugoročne benefite potencijalnih mjere, odnosno da ne uspijeva sagledati širu sliku, istakla je da su pomenuti benefiti trenutnih državnih odricanja sasvim legitimni i jasni, ali da čak i kad bi bilo odlučeno da se da podrška Analizi, to ne garantuje da će građani Crne Gore da reaguju na takav podsticaj.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, predložio je da se još jednom sagledaju definisani zaključci prije nego se i formalno verifikuju.

10. Analiza primjene MIFID direktive u crnogorski regulatorni sistem, dostavljena od strane koordinatora Radne grupe

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, ukratko je upoznala članove o glavnim segmentima pomenute Analize, kao i rezultate koji proističu iz njene uspješne primjene. Bošković je istakla da se, radom na ovoj Direktivi, posebno imalo sluha za inicijativu privatnog sektora, obzirom da je Atlas grupa često insistirala da se uradi analiza primjene ove direktive.

U tom cilju, kako dodaje Bošković, formirana je Radna grupa, u kojoj su značajnu ulogu igrali predstavnici Atlas grupe koji su aktivno učestvovali u pripremi Analize, kao i obezbijedili eksperta koji se bavi implementacijom ove direktive na Kipru. Pomenuti ekspert je, kako informiše Bošković, ocijenila da postoji visok stepen usaglašenosti Nacrta zakona o tržištu kapitala sa ovom Direktivom, što daje tekstu pomenutog zakona još značajniju dimenziju. Direktiva o tržištima finansijskih instrumenata, kako je upoznala Bošković, predstavlja regulatorni okvir za pružanje usluga u vezi sa finansijskim instrumentima od strane banaka i investicionih firmi. Takođe je istakla da pomenuta Direktiva ima za cilj uspostavljanje jedinstveno konkurentnijeg prekograničnog tržišta hartija od vrijednosti na cijelom području Evropske unije, odnosno da ponudi potreban stepen harmonizacije kako bi se investitorima obezbijedio visok nivo zaštite i dozvolilo investicionim kompanijama da pružaju usluge širom zajednice uz uslove fer konkurencije. Kao rezultat uvođenja ove direktive, kako upoznaje

Bošković, tržišta su se integrisala, smanjili su se troškovi trgovanja, kao i došlo do većeg broja firmi koje pružaju investicione usluge i šire lepeze finansijskih instrumenata. Bošković je objasnila da se primjenom MIFID direktive poboljšava investiciono savjetovanje, propisuje jedinstveni pasoš za funkcionisanje multilateralnih platformi za trgovanje, proširuje set finansijskih instrumenata na koji se odnosi sistem jedinstvenog pasoša, omogućuje bolja zaštita investitora, povećava upotreba alternativnih platformi za trgovanje koji će uticati na promjene infrastrukture tržišta kapitala, promovise ujednačavanje tradicionalnih berzi i novih platformi za trgovanje, unaprijeđuje način funkcionisanja jedinstvenog pasoša kroz jasno propisanu lokaciju odgovornosti između matične zemlje i zemlje u kojoj se nalazi filijala, i postiže veći nivo harmonizacije direktiva, ustanovljava dovoljan set zakona kojim se uređuje organizacija i način poslovanja investicionih firmi kao i regulisanje tržišta i multilateralnih platformi za trgovanje.

Novi zakon o tržištu će, kako dodaje Bošković, imati pozitivan uticaj ne samo na tržište kapitala, već i na poslovanje realnog sektora i privredu u cijelini. U tom smislu, kako dodaje Bošković, on predstavlja značajan doprinos za razvoj poboljšanja korporativnog upravljanja, s obzirom na transparentnost izvještavanja emitenata, samim tim što utiču na svijest menadžmenta koji upravljaju ovim emitentima.

Bošković je istakla da predložena rješenja mogu omogućiti investitorima da imaju jasna saznanja o stanju, uslovima i načinu funkcionisanja određenih segmenata na tržištu kapitala, kao i mogućnost da na osnovu prikupljenih informacija mogu donijeti odgovarajuću odluku u vezi sa izdavanjem hartije od vrijednosti ili investiranjem u određene hartije. S tim u vezi, ona je dodala da se pozitivni efekti implementacije Direktive ogledaju u uspostavljanju jedinstvenog pasoša, razvoju tržišta kapitala, povećanju likvidnosti tržišta, smanjenju troškova prilikom dobijanja i održavanja licenci, smanjenju troškova divezifikacije, boljem upravljanju rizicima koji mogu uticati na kreiranje seta novih finansijskih usluga, povećanju mogućnosti divezifikacije rizika za penzione i investicione fondove, smanjenje cijene kapitala što može dovesti do povećanja investicija i BDP-a, povećanje prekograničnog poslovanje i broja filijala što dovodi do povećanja konkurencije. Ona je, takođe, naglasila da ovakav pristup može doprinijeti sprječavanju gašenja zdravih kompanija, smanjujući recesiju, što predstavlja pozitivan uticaj na obezbjeđivanje održivog i kontinuiranog razvoja ekonomije. U međuvremenu je, kako upozna je Bošković, Evropska komisija predložila primjenu još jedne direktive - MIFID 2, kao dopuna već postojeće MIFID direktive. Međutim, kako dodaje Bošković, nakon analize pomenute direktive od strane Komisije za hartije od vrijednosti, i obzirom da ne postoji zvaničan zahtjev Evropske komisije da bi Crna Gora sad trebalo da implementira rješenje iz ove direktive, odlučeno je da se primjena iste ostavi za neki naredni period.

Aleksandar Đuričković, savjetnik u Komisiji za hartije od vrijednosti, naglasio je da usvajanje MIFID direktive nije samo imperativ zbog pristupnog procesa, već da ona istinski korespondira sa onim što jeste vizija razvoja tržišta kapitala. On je, ispred svoje institucije, upoznao da usvajanje novog zakona tržišta kapitala, vide kao apsolutno pozitivnu stvar upravo zato što implementira ne samo MIFID direktivu, već jedan širi spektar evropske regulative, zbog čega se nameće potreba da se što prije usvoji novi zakon o tržištu kapitala.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, konstatovao je da je Savjet usvojio Analizu, dodajući da ista podrazumijeva dalju operacionizaciju.

11. Analiza o mogućnostima daljeg razvoja modela javno-privatnog partnerstva u zdravstvu Crne Gore

Nebojša Todorović, predstavnik Ministarstva zdravlja, podsjetio da je ovaj materijal već bio predlog rasprave na sjednici Savjeta, dodajući da je, u međuvremenu dopunjen onaj dio koji je u prethodnoj verziji izostavljen. Materijal je, kako dodaje, proširen u dijelu koji se tiče potencijalnog područja primjene javno privatnog partnerstva Crne Gore sa dijelom koji se tiče proširenja mreže javno privatnih ustanova, i posebno u dijelu koji se tiče javno privatnog partnerstva kroz proširenje apotekarske mreže. Imajući u vidu ozbiljnost problema nestašice lijekova, Todorović je ukazao da se isti može prevazići uključivanjem privatnih apoteka u mrežu zdravstvenih ustanova i potpisivanjem ugovora sa Fondom za zdravstveno osiguranje. Na taj način bi, kako informiše Todorović, građani mogli da ostvare zdravstvenu zaštitu u svih 200 apoteka širom Crne Gore, koje su dio zdravstvenih ustanova, a predstavljaju Montefarm apoteke. On je, takođe, istakao da je značajno imati na umu neophodnost da se, nakon uključivanja privatnih apoteka u mrežu zdravstvenih ustanova, razmotri i pitanje statusa Montefarma, napominjući da je Državna revizorska institucija za 2010. godinu dala preporuku da se izvrši dokapitalizacija ili privatizacija pomenute apotekarske institucije. Ministarstvo zdravlja, kako dodaje Todorović, već radi na izradi pravilnika za planirane aktivnosti, koje će obezbijediti veću zdravstvenu zaštitu građanima Crne Gore i onemogućiti buduće nestašice lijekova.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, ukazao je da su, svakog dana, sve veća očekivanja građana da dobiju sve kvalitetniju i bolju uslugu u ovoj oblasti, shodno čemu je, kako dodaje, obaveza Savjeta da nastavi razmatranje najefikasnijih modela i ponuda koji bi istu omogućili.

Boris Mugoša, savjetnik potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem, osvrnuo se na tehničko pitanje koje se odnosi na činjenicu da u analizi piše da je direktiva u oblasti koncesija najvećim dijelom definisana. On je upoznao članove da je 15. januara t.g. u Evropskom parlamentu usvojena nova direktiva, pa je stoga sugerisao da se navedena konstatacija provjeri kako bi se korigovao tekst.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, je uz prihvatanje korekcije sugerisane od strane Borisa Mugoše, izrazio saglasnost na dostavljeni materijal, i informisao da će isti, u narednoj fazi biti predmet daljeg razmatranja na Vladi.

12. Informacija o aktivnostima na pripremi Analize položaja organizacija sa javnim ovlaštenjima u Crnoj Gori

Jadranka Vojinović, državni sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova, upoznala je članove da je 7. marta ove godine održana prva sjednica Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja strategije reforme javne uprave u dijelu koji se odnosi na oblast državne uprave formirane od strane ovog Savjeta, pri čemu je i usvojena Informacija o aktivnostima na pripremi analize položaja organizacija sa javnim ovlaštenjima u Crnoj Gori. Pored ovog materijala, kako dodaje Vojinović, usvojena je Informacija sa sastanka posebne grupe za reformu javne uprave formirane između Evropske komisije i Crne Gore održanog 6. i 7. februara u Podgorici. Ona je takođe upoznala da je usvojena usmena Informacija o aktivnostima posebne grupe zadužene za praćenje implementacije plana unutrašnje reorganizacije javnog sektora kao i Informacija o realizaciji zaključaka Vlade Crne Gore, donijetih povodom usvajanja Informacije o pripremi zakona o državnim službenicima i namještenicima, kao i utvrđena metološka matrica za praćenje realizacije aktivnosti iz Akcionog plana za implementaciju reformi javne uprave za period 2014-2015. godine. Vojinović je istakla da je poseban fokus stavljen na aktivnosti analize položaja organizacija sa javnim ovlaštenjima, te da je Koordinaciono tijelo konstatovalo da je Predlog analize sačinila međuresorska radna grupa, u čijem radu je, pored predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova, učestvovalo i Ministarstvo finansija, Ministarstvo pravde, Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije. Takođe, dodala je da je u radu međuresorske grupe obezbijedena i podrška eksperata SIGME.

Međutim, kako upoznaje Vojinović, dosadašnji rad na izradi ove analize jasno je ukazao da u Crnoj Gori suštinski ne postoji normativni okvir koji uređuje sistem javnih tijela, ni u organizacionom ni u funkcionalnom smislu. Naime, kako informiše Vojinović, oblast organizacija sa javnim ovlaštenjima nije na sistemski način uređena, što znači da ne postoje sistemski zakoni kojima se na jedinstven način uređuju pitanja od značaja za njihov statusni položaj, organizaciju nadležnosti, način finansiranja, nadzor, status zaposlenih i ovlaštenja za donošenje propisa. Rezultati analize, kako ističe Vojinović, ukazuje na tri glavna problema: nekontrolisano povećanje organizacija sa javnim ovlaštenjima koje uzrokuje troškove za funkcionisanje sistema državne uprave, izuzetnu raznolikost unutrašnje organizacije sistema upravljanja organizacijama sa javnim ovlaštenjima i neopravdano povoljniji položaj zaposlenih u tim organizacijama u odnosu na one zaposlene u državnim organima.

Vojinović dodaje da su u procesu izrade analize uočeni određeni problemi koji, svojom prirodom, postojeći predlog analize čine nepotpunim, prije svega u dijelu preporuka za unapređenja stanja u ovoj oblasti. Naime, ukazala je da većina resornih ministarstava, koja su po prirodi stvari, najbolji poznavaoi stanja u upravnim oblastima, nijesu pokazala proaktivan pristup u sagledvanju ove problematike. Informisala je da su od prispjelih mišljenja resornih ministarstava na Nacrt analize, samo mišljenja Ministarstva finansija, Ministarstva zdravlja, Ministarstva prosvjete, i Ministarstva kulture sadržala konkretne predloge za unapređenje teksta Predloga analize, dodajući da se nedostaci u preporukama najviše odnose na dio koji se tiče

razmatranja mogućnosti da se u pojedinim resorima izvrši objedinjavanje regulatornih tijela. U tom smislu, kako objašnjava, samo je Ministarstvo finansija, za potrebe izrade analize, predložilo konkretno rješenje u vidu institucionalnog objedinjavanja regulatornih tijela u oblasti finansijskog tržišta.

Shodno pomenutom, Koordinaciono tijelo je usvojilo informaciju o aktivnostima pripreme analize položaja organizacija sa javnim ovlašćenjima i predložilo da Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi zaduži Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, da u roku od 10 dana razmotre mogućnost institucionalnog objedinjavanja regulatornih tijela i drugih organizacija koje rade u oblasti pomenutih resora, i o istom obavijeste Ministarstvo unutrašnjih poslova, radi dopune predloga analize položaja organizacija sa javnim ovlašćenjem u Crnoj Gori, kako bi materijal bio blagovremeno dostavljen Savjetu, odnosno Vladi Crne Gore na usvajanje.

Vojinović je, takođe, skrenula pažnju na dio Analize koji se odnosi na adekvatnu implementaciju obaveza koje proizilaze iz plana unutrašnje reorganizacije javnog sektora i istakla značaj i neophodnost uključivanja svih ministarstava u konkretizaciji predloga i mjera koje bi analizom mogle biti obuhvaćeni. Vojinović je podsjetila da je informacija o službenicima i namještenicima bila pod budnim okom Evropske komisije, posebno u dijelu koji se odnosi na ažurnost kadrovske evidencije. S tim u vezi, ona je informisala da je, nakon razmatranja i analize predloga nacrtu operativnih zaključaka dobijenih od strane Evropske komisije, Koordinaciono tijelo predložilo da Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi, zaduži Ministarstvo finansija i Upravu za kadrove da obrazuju radnu grupu koja će do kraja II kvartala 2014. godine pripremiti predlog aktivnosti na implementaciji zakona kojom će se urediti zarada zaposlenih u javnom sektoru u dijelu povezivanja evidencija o zaradama zaposlenih sa evidencijama koji se vode na osnovu zakona o državnim službenicima i namještenicima, odnosno centralne kadrovske evidencije.

Vojinović je dodala da pomenuta preporuka, u velikoj mjeri, predstavlja stav SIGMA eksperata, a bazirana je na pozitivnim iskustvima zemalja u regionu. Tokom rada Koordinacionog tijela, kako upoznaje Vojinović, posebna pažnja je posvećena primjeni Zakona o inspekcijskom nadzoru, koji je, u dijelu koji se odnosi na realizaciju druge faze objedinjavanja inspekcije bio u posebnom fokusu Evropske komisije. S tim u vezi, predstavnici Evropske komisije su, kako dodaje, najavili da očekuju povratnu informaciju po pitanju implementacije ovog Zakona do kraja ove godine, te Ministarstvo unutrašnjih poslova predlaže da Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi zaduži Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Upravu za inspekcijske poslove i Poresku upravu da obrazuju radno tijelo koje će do kraja II kvartala ove godine pripremiti analizu sa prijedlogom mjera i aktivnosti sa ciljem dodatnog preispitivanja efekata sprovođenja druge faze objedinjavanja inspekcija, čiji će rezultati biti predmet upoznavanja Vlade.

Duška Jauković, istakla je da je ova analiza ključna za koncipiranje budućeg zakonodavnog okvira kada su u pitanju organizacije koje vrše javna ovlaštenja. Medjutim, imajući u vidu fazno sprovođenja ove reforme, ona je naglasila da smatra da analiza opravdanosti postojećih institucionalnih rješenja u sistemu organizacija sa javnim ovlaštenjima i davanje preporuka za njihovo spajanje, ukidanje i promjenu pravnog statusa, treba da bude prvi zaključak, kao i da predlog da resorna ministarstva moraju u roku od 10 dana da razmotre mogućnost institucionog objedinjavanja regulatornih tijela, jer upravo to, kako dodaje, može biti okvir za sistemski zakon za osnivanje i rad sa organizacijama javnog ovlaštenja. Ona je, takođe, naglasila da analiza treba da pokaže u kom pravcu će se kreirati zakon, kao i da smatra da Ministarstvo finansija treba biti zaduženo za praćenje evidencije Zakona o zaradama, i u tom cilju bude spona resora sa Upravom za kadrove.

Mišela Manojlović, predstavnik Zajednice opština, ukazala je da u predstavljenom materijalu nijesu tretirane ovakve organizacije u okviru sistema lokalne samouprave, a kojih, kako dodaje, ima jako puno. Ona je, takođe, odnoseći se na Zakon o lokalnoj samoupravi, sa tog aspekta iskazala potrebu i predložila da se i taj segment organizacija, shodno svom statusu, uključi u ovaj dokument.

Bojana Bošković, sekretar Savjeta, ukazala je da ne postoji jasna svijest o problemu, ukazujući da ova problematika nije samo problem jednog ministarstva, već svih resora. Ona je, još jednom, naglasila da, ako je Planom reorganizacije već prepoznato da postoji višak zaposlenih, i da to jako mnogo košta, onda se ovaj problem mora shvatiti kao zajednički, te da se na njemu mora raditi kontinuirano i dinamično.

Jadranka Vojinović, osvrnula se na komentare, objašnjavajući da se faze paralelno vode, dodajući da bi prva faza trebala biti okončana do marta 2015. godine, a druga početi od kraja marta iste godine.

U vezi sa Centralnom kadrovskom evidencijom i podataka sadržanim u evidencijama o zaradama, Vojinović je informisala da je Centralna kadrovska evidencija danas na jako lošem nivou, u dijelu unošenja podataka od strane nadležnih državnih organa, što je ocijenjeno kao vrlo negativno od strane Evropske komisije, te da je neophodno uložiti dodatne napore da se dođe do nekih konkretnijih pomaka. Vezano za pitanje uključivanja organizacija u sklopu lokalnih samouprava, ona je istakla da analiza prepoznaje i njihov značaj i da je rad na istim počeo i da se radi paralelno. Na kraju svog izlaganja, Vojinović je još jednom ukazala da je analiza preduslov za dobro kadrovsko planiranje i organizaciju unutrašnjih resora.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, predložio je da se doda zaključak koji se tiče kadrovske evidencije, i dao preporuku Ministarstvu unutrašnjih poslova da razmotre iniciranje odgovarajuće analize za potrebe sagledavanje stanja na lokalnom nivou.

13. Informacija Barske plovidbe AD Bar o problemima u poslovanju, dostavljena od Privredne komore Crne Gore

Aleksandar Mitrović, predstavnik Privredne komore, je upoznao članove da već duže vrijeme postoje problemi u Luci Bar, ukazani od strane agenata koji se bave agenturom u pomorskom saobraćaju, kao i predstavnika Luke Bar kontejnerskih terminala i operatera koji se tiču pomenute luke. Mitrović dodaje da je situacija drugačija u Luci Kotor i brodogradilištu Bijela, budući da nema koncesije, zbog čega sami lučki operateri obavljaju najjednostavnije poslove u pomorstvu, kao što su poslovi priveza i odvoza brodova. Mitrović je, takođe, dodao da se, shodno informacijama i podacima iz Bara, Barija, Ankone i Dubrovnika, pomenute usluge tarifiraju u Crnoj Gori po najvećim cijenama u regiji. Ovakvo stanje je, kako dodaje, prouzrokovala privatizacija preduzeća Pomorski poslovi koja je nastala restrukturiranjem luke Bar, koje je tada bilo profitabilno, i koje je funkcionisalo kao dodatna usluga iste. Naime, kako dodaje Mitrović, do privatizacije je došlo 2010. godine, nakon čega operateri koji djeluju u toj luci bivaju jako nezadovoljni uslovima, dolazi do povećanja usluga bez konsultacija sa korisnicima, i mimo preporuka nadležne Lučke uprave koja je preporučila operateru koncesionaru da je, prilikom povećanja cijena usluga, neophodno obaviti konsultacije sa korisnicima. Imajući u vidu ozbiljnost situacije, kao i da se radi o koncesionom ugovoru u interesima koncesionara, Mitrović je predložio Savjetu da zaduži Ministarstvo saobraćaja i pomorstva i Lučka uprava, koja je da odgovorno prati sprovođenje ovog ugovora, tržišnog djelovanja luka u skladu sa Zakonom o lukama. Na kraju svog izlaganja, Mitrović je još jednom naglasio da ukoliko se nastavi ovakva naplata usluga od strane koncesionara, postavlja se pitanje mogućnosti obavljanja djelatnosti te kompanije.

Igor Lukšić, predsjednik Savjeta, je zadužio Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da naloži Lučkoj upravi da analizira opravdanost povećanja tarifa, uz bez prethodne konsultacije sa operaterima.

14. NA RAZMATRANJE

Savjet se upoznao sa sljedećim materijalima:

- a. Izvještaj o radu Koordinacionog odbora za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- b. Izvještaj o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- c. Akcioni plan za reformu lokalne samouprave za 2014. godinu, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- d. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2011-2013. godine, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;

- e. Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2014-2015. godine, dostavljen od Ministarstva unutrašnjih poslova;
- f. Informacija o "Indeksu percepcije korupcije 2013" – Transparency International, dostavljena od strane Ministarstva finansija;
- g. Informacija o Indeksu ekonomskih sloboda 2014 Heritidž fondacije, dostavljena od Ministarstva finansija;
- h. Informacija o "Indeksu globalne konkurentnosti 2013-2014" Svjetski ekonomski forum, dostavljena od Ministarstva finansija;
- i. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u Izvještaju o tranziciji za 2013. godinu, koji publikuje Evropska banka za obnovu i razvoj, dostavljena od Ministarstva finansija;
- j. Informacija o pozicioniranju Crne Gore u izvještaju "Ekonomске slobode svijeta 2013" – Fraser Instituta, dostavljena od Ministarstva finansija.

- - - - -

Predsjednik Savjeta zaključio je 24. sjednicu.

U skladu sa navedenim Savjet donosi sljedeće:

ZAKLJUČKE:

1. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je usvojio Zapisnik sa XXIII sjednice;
2. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je usvojio Informaciju o realizaciji zaključaka sa XXIII sjednice;
3. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio *Izveštaj o radu Savjeta za 2013. godinu*, kao i *Nacrt plana rada za 2014. godinu*;
4. Zadužuje se Sekretarijat Savjeta da Izveštaj o radu Savjeta dostavi Vladi na razmatranje i usvajanje;
5. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio Informaciju o dosadašnjim aktivnostima Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada;
6. Zadužuje se Sekretarijat Savjeta da Informaciju o dosadašnjim aktivnostima Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada uputi Vladi na razmatranje i usvajanje uz predlog zaključaka:
 - a. Vlada Crne Gore je na sjedinici održanoj ____ 2014. godine usvojila Informaciju o dosadašnjim aktivnostima Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih Vlada;
 - b. Za koordinatora novog Operativnog tima Partnerstva otvorenih vlada imenuje se _____;
 - c. Zadužuje se Kancelarija za saradnju sa nevladinim organizacijama da najkasnije u roku od 7 dana od dana imenovanja koordinatora Operativnog tima Partnerstva otvorenih vlada otpočne aktivnosti u vezi sa izborom predstavnika nevladinih organizacija u Operativnom timu;
 - d. Zadužuje se koordinator Operativnog tima Partnerstva otvorenih Vlada da u roku od 15 dana od dana imenovanja imenuje članove Operativnog tima;
 - e. Danom imenovanja novog Operativnog tima prestaje mandat Operativnog tima za izradu i sprovođenje mjera iz Akcionog plana u skladu sa principima Partnerstva otvorenih vlada formiranog rješenjem ministra finansija, broj: 02S-20/1 od 22. februara 2013. godine;

- f. Zadužuje se Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte da okonča, odnosno zauzme stav u vezi sa izborom predstavnika nevladinih organizacija u radu Savjeta koji će imati status posmatrača;
 - g. Zadužuje se Biro za odnose s javnošću da ponovo preispita mogućnost smanjenja broja potpisa potrebnog za izglasavanje e-peticije sa 6.000 na 3.000, kao i ostale preporuke koje su date Predlogom preporuka Operativnog tima broj: 02-3998/1 od 01. aprila 2013. godine, a koji je razmatran na sjednici Vlade od 26. aprila 2013. godine;
 - h. Zadužuje se Operativni tim Partnerstva otvorenih vlada da Savjetu za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi i Vladi Crne Gore, podnosi tromjesečne izvještaje o realizaciji svojih aktivnosti.
7. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio *Izvještaj o realizaciji preporuka „Giljotine propisa“ predviđenih za IV kvartal 2013. godine;*
 8. Zadužuju se svi organi obuhvaćeni Akcionim planom za implementaciju preporuka Giljotine da, s obzirom na nezadovoljavajući nivo realizacije preporuka za IV kvartal 2013. godinu, odgovornije i efikasnije pristupe realizaciji aktivnosti predviđenih navedenim Akcionim planom;
 9. Zadužuje se Ministarstvo finansija da pripremi Izvještaj o realizaciji cjelokupnog projekta Giljotine propisa i isti uputi Vladi na razmatranje;
 10. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio *Informaciju o prijedlozima za poboljšanje stanja u oblasti neformalnog zapošljavanja;*
 11. Zadužuje se Uprava za inspekcijske poslove za jača inspekcijску kontrolu i njihov koordiniran rad u cilju smanjivanja, na što je moguće manju mjeru, učesća nelegalnog zapošljavanja;
 12. Zadužuje se Ministarstvo finansija da pripremi Analiza poreskog opterećenja na tržištu rada i uticaj na zapošljavanje uz modeliranje efekata promjene u sistemu oporezivanja i nivoa doprinosa;
 13. Zadužuje se Ministarstvo rada i socijalnog staranja da sprovede istraživanje pojava oblika i osnovnih karakteristika neregistrovanog rada (dužina radnog angažmana, oblast djelatnosti, organizacioni oblik poslodavca, uzroci i sl.);
 14. Zadužuje se Ministarstvo rada i socijalnog staranja da unaprijedi zakonski okvir na tržištu rada kroz dalje unapređenje radnih odnosa, relaksaciju odredbi za pojedinačne i kolektivne otkaze;
 15. Zadužuje se Ministarstvo rada i socijalnog staranja da sagleda mogućnost formalizacije zapošljavanja sa posebnim osvrtom na tzv. male poslove (usluge dadilje, pomoć u kući i sl.);

16. Zadužuje se Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da sprovodi evidentiranje korisnika bilo kakvih subvencija u oblasti poljoprivrede u jedan od registara poljoprivrednih proizvođača;
17. Zadužuje se Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da pripremi i usvoji određena zakonska rješenja u sektoru poljoprivrede u smislu organizovanja i registracije poljoprivrednih proizvođača;
18. Zadužuju se svi organi da ojačaju promotivnu kampanju usmjerenu na podizanju svijesti o značaju legalnog zapošljavanja;
19. Zadužuju se svi organi da ojačaju koordinaciju kroz Radnu grupu za suzbijanje sive ekonomije.
20. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao i dao saglasnost na tekst *Predloga zakona o efikasnom korišćenju energije*;
21. Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da u korespondenciji sa udruženjima poslodavaca i sa adekvatnim stručnjacima još jednom prezentira Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije, u cilju pregleda svih benefiti ili eventualnih obaveze u pogledu implementacije istog;
22. Zadužuju se Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo finansija da ponovo sagledaju rokove definisane Predlogom zakona o efikasnom korišćenju energije;
- ~~23. Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da *Predlog zakona o efikasnom korišćenju energije* dostavi Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.~~
24. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao sa Analizom finansijskih i drugih pretpostavki neophodnih za realizaciju pilot projekta uvođenja ICT-a (hardvera i odgovarajućega didaktičkog softvera) u osnovno obrazovanje i vaspitanje;
25. Zadužuje se Ministarstva prosvjete da dodatno razmotri mogućnost izbora nabavke i plaćanja e-knjiga direktno sa sajta Ministarstva prosvjete, čime bi roditelji mogli brže i lakše obezbijediti udžbenike svojoj djeci;
26. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio "Analizu efekata uvođenja poreskih olakšica ili državnih podsticaja za uplate članova u dobrovoljne penzije fondove".
27. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je konstatovao da je industriju dobrovoljnih penzionih fondova potrebno unaprijediti i razviti, posebno imajući u vidu njihovu važnost za produbljavanje i razvoj tržišta kapitala, životnog standarda građana i potrebe usklađivanja sa EU regulativom. Međutim, potrebno je naći odgovarajući model za unapređenje i razvoj industrije dobrovoljnih penzionih fondova u Crnoj Gori, imajući u vidu postojeću ekonomsku situaciju i deficit Fonda PIO.

28. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je ocijenio da imajući u vidu stanje javnih finansija i makroekonomski ambijent u 2014. godini ne postoje uslovi za uspostavljanje podsticaja ili olakšica za dobrovoljne penziona fondove.
29. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi preporučuje da Ministarstvo finansija svake godine, prilikom usvajanja zakona o budžetu, razmotri mogućnosti za uspostavljanje podsticajnih uslova za industriju dobrovoljnih penzionih fondova u zavisnosti od ekonomske situaciju i stanja javnih finansija, kao i da razmotri i predloži alternativne modele održivosti industrije dobrovoljnih penzionih fondova, kroz uspostavljanje saradnje između dobrovoljnih penzionih fondova i društava za osiguranje, kao i izmjenu postojećeg regulatornog okvira, uvođenjem otvorenih dobrovoljnih penzionih fondova.
30. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio "Analizu primjene MIFID direktive u crnogorski regulatorni sistem".
31. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je ocijenio neophodnim dalje usklađivanje nacionalne regulative sa evropskom regulativom, u cilju unapređenja i razvoja postojećeg tržišta kapitala, kako bi se, između ostalog, obezbijedila veća konkurentnost, transparentnost, kao i veći stepen zaštite investitora.
32. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je zaključio da postojeća verzija Nacrta zakona o tržištu kapitala obezbjeđuje najveći stepen usklađenosti sa MIFID direktivom.
33. Zadužuje se Ministarstvo finansija da u saradnji sa Komisijom za hartije od vrijednosti pripremi Predlog zakona o tržištu kapitala koji će biti u potpunosti usklađen sa MIFID direktivom.
34. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio Analizu o mogućnostima daljeg razvoja modela privatno javnog partnerstva u zdravstvu Crne Gore;
35. Zadužuje se Ministarstvo zdravlja da usaglasi tekst Analize u dijelu koji se odnosi na usklađivanje sa direktivom o koncesijama, budući da je 15. januara t.g. u Evropskom parlamentu usvojena nova direktiva koja tretira pitanja koncesija;
36. Zadužuje se Ministarstvo zdravlja da Analizu dostavi Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje.
37. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je usvojio Informaciju o aktivnostima na pripremi Analize položaja organizacija sa javnim ovlaštenjima;
38. Zadužuje se Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, da, u roku od 10 dana,

razmotre mogućnost za institucionalno objedinjavanje regulatornih tijela i drugih organizacija koje vrše javna ovlašćenja koja djeluju u oblasti rada ovih ministarstava i o tome obavijeste Ministarstvo unutrašnjih poslova radi dopune preporuka u Predlogu Analize položaja organizacija sa javnim ovlašćenjima u Crnoj Gori, u tom dijelu;

39. Zadužuju se Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekonomije, Upravu za inspekcijske poslove i Poresku upravu da obrazuju radno tijelo koje će do kraja II kvartala ove godine pripremiti analizu sa prijedlogom mjera i aktivnosti sa ciljem dodatnog preispitivanja efekata sprovođenja druge faze objedinjavanja inspekcija, čiji će rezultati biti predmet upoznavanja Vlade.
40. Zadužuje se Koordinaciono tijelo da razmotri mogućnost dopune Analizu u dijelu položaja organizacija sa javnim ovlašćenjima na lokalnom nivou;
41. Zadužuje se Ministarstvo unutrašnjih poslova da sagleda mogućnosti i uloži dodatne napore u cilju jačanja kapaciteta Centralne kadrovske evidencije, imajući u vidu ocjene od strane Evropske komisije;
42. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi upoznao se sa Informacijom Barske plovidbe AD Bar o problemima u poslovanju;
43. Zadužuje se Ministarstvo saobraćaja i pomorstva da naloži Lučkoj upravi da analizira opravdanost povećanja tarifa, uz prethodne konsultacije sa operaterima.
44. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je, razmotrio i usvojio Izvještaj o radu Koordinacionog odbora za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu.
45. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi upoznao se sa Izvještajem o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana za reformu lokalne samouprave za 2013. godinu.
46. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi upoznao se sa Akcionim planom za reformu lokalne samouprave za 2014. godinu.
47. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi upoznao se sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2011–2013. godine.
48. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi upoznao se sa Akcionim planom za sprovođenje Strategije razvoja međuopštinske saradnje u Crnoj Gori za period 2014-2015. godinu.
49. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao sa *Informacijom o Indeksu percepcije korupcije 2013, koju publikuje Transparency International.*
50. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao sa *Informacijom o Indeksu ekonomskih sloboda 2014 (Heritidž fondacije).*

51. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao sa *Informacijom o indeksu globalne konkurentnosti 2013-2014, Svjetskog ekonomskog foruma.*
52. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi se upoznao sa *Informacijom o pozicioniranju Crne Gore u izvještaju o tranziciji za 2013. godinu, koji publikuje Evropska banka za obnovu i razvoj.*
53. Savjet za unapređenje poslovnog ambijenta, regulatornih i strukturnih reformi je razmotrio i usvojio *Informaciju o pozicioniranju Crne Gore u izvještaju „Ekonomске slobode svijeta 2013”, Fraser Institute-a.*

Zapisnik odobrila: Bojana Bošković

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dr Igor Lukšić

Obrazloženje za podzakonska akta planirana Zakonom o efikasnom korišćenju energije

B R	NAZIV PODZAKONSKOG AKT	PREDMET	STATUS I NAPOMENE
1.	Odluka o utvrđivanju Indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti (član 6)	Ovom odlukom utvrđuje se indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti, koji predstavlja planiranu uštedu finalne potrošnje energije u Crnoj Gori.	Donešena je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti (Sl. list Crne Gore, br. 48/2011 od 30.09.2011. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
2.	Pravilnik o metodologiji za utvrđivanje indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti u Crnoj Gori (član 6)	Ovim pravilnikom propisuje se metodologija za izračunavanje indikativnog cilja poboljšanja energetske efikasnosti, a koji se izražava u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnoj jedinici i u procentima u odnosu na prosječnu finalnu potrošnju energije.	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti (Sl. list Crne Gore, br. 18/11 od 01.04.2011. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
3.	Pravilnik o metodologiji za određivanje postignutih ušteda energije (član 7)	Ovim pravilnikom propisuje se metodologija za mjerenje, procjenu i verifikaciju ostvarivanja indikativnog cilja energetske efikasnost.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.
4.	Pravilnik o dinamici realizacije mjera energetske efikasnosti u državnim službenim zgradama (član 8)	Ovim pravilnikom se propisuje način izbora zgrada na kojima će se primijeniti mjere energetske efikasnosti u cilju obezbjeđenja ispunjavanja minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti i određuje se dinamika realizacije mjera.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.
5.	Pravilnik o metodologiji za određivanje velikog potrošača energije, sadržaju planova za poboljšanje energetske efikasnosti i izvještaja o sprovođenju plana (član 16)	Ovim pravilnikom propisuje se metodologija za određivanje velikog potrošača, sadržaj plana za poboljšanje energetske efikasnosti i izvještaja za njegovo sprovođenje. Pravilnik se ne primjenjuje na državne organe, organizacije, regulatorna tijela, ustanove, organe lokalne samouprave i javna preduzeća.	Pravilnik o graničnoj vrijednosti potrošnje energije za određivanje velikog potrošača sadržaju planova za poboljšanje energetske efikasnosti i izvještaja o sprovođenju plana (Sl. list Crne Gore, br. 10/12 od 15.02.2012. god.) donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
6.	Pravilnik o sadržaju godišnjeg operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti organa državne uprave i izvještaja o sprovođenju operativnog plana (član 17)	Ovim pravilnikom propisuje se sadržaj godišnjeg operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti organa državne uprave i izvještaja o sprovođenju operativnog plana.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.
7.	Pravilnik o sadržaju programa i plana poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave i izvještaja o sprovođenju plana (član 17)	Ovim pravilnikom propisuje se sadržaj programa i planova poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave, kao i sadržaj izvještaja o sprovođenju planova koje je dužna da godišnje dostavlja Ministarstvu.	Pravilnik o sadržaju izvještaja o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave (Sl. list Crne Gore, br. 61/11 od 23.12.2011. god.) donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Sadržaj programa i planova poboljšanja energetske efikasnosti propisan je Uputstvom o mjerama energetske efikasnosti i smjernicama za njihovo sprovođenje usvojen (Sl. list Crne Gore, br. 51/2012 od 9.10.2012. god.) koje je donešeno na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Pravilnik će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.

8.	Pravilnik o informacionom sistemu potrošnje energije i načinu dostavljanja podataka o godišnjoj potrošnji energije (čl. 19 i 23)	Ovim pravilnikom propisuje se bliži sadržaj i funkcionalne karakteristike informacionog sistema potrošnje energije u Crnoj Gori i bliži sadržaj i način dostavljanja podataka o godišnjoj potrošnji energije, kao i faktorima koji utiču na tu potrošnju.	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti (Sl. list Crne Gore, br. 6/12 od 27.01.2012. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
9.	Uputstvo o mjerama energetske efikasnosti i smjernicama za njihovo sprovođenje (član 19)	Ovim uputstvom propisuju se mjere energetske efikasnosti i smjernice za njihovo sprovođenje. Uputstvo se primjenjuje na državne organe, organizacije, regulatorna tijela, ustanove, organe lokalne samouprave i javna preduzeća.	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti (Sl. list Crne Gore, br. 51/2012 od 9.10.2012. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
10.	Pravilnik o metodologiji za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti u postupku javnih nabavki roba i usluga (član 21)	Ovim propisom definišu se uslovi i način utvrđivanja stepena energetske efikasnosti u postupku javnih nabavki roba i usluga.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.
11.	Pravilnik o minimalnim zahtjevima energetske efikasnosti zgrada (član 26)	Ovim pravilnikom se utvrđuju minimalni zahtjevi po pitanju energetske efikasnosti zgrada, vrste zgrada koje u skladu sa namjenom ne moraju da ispunjavaju minimalne energetske karakteristike i metodologija izračunavanja energetske karakteristika zgrada	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti („Sl. list CG“, br. 23/2013 od 27.05.2013. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
12.	Pravilnik o vršenju energetske pregleda zgrada (član 27)	Ovim pravilnikom se utvrđuje metodologija i uslovi za vršenje energetske pregleda zgrada, kao i sadržaj izvještaja o izvršenom energetskom pregledu.	Pravilnik o metodologiji vršenja energetske pregleda zgrada („Sl. list CG“, br. 23/2013 od 27.05.2013. god.) donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
13.	Pravilnik o redovnim energetskim pregledima sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju (član 28)	Ovim pravilnikom se utvrđuje način i rokovi za vršenje redovnih energetske pregleda sistema za grijanje nominalne snage 20 kW i veće i sistema za klimatizaciju nominalne snage 12 kW i veće, kao i sadržaj izvještaja o izvršenim energetskim pregledima.	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti („Sl. list CG“, br. 24/2013 od 31.05.2013. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
14.	Pravilnik o ispunjenju uslova za sticanje ovlaštenja za vršenje energetske pregleda i registru ovlaštenih lica (čl. 31 i 34)	Ovim pravilnikom propisuju se uslovi za sticanje ovlaštenja za vršenje energetske pregleda, sadržaj zahtjeva za izdavanje ovlaštenja, kao i bliži sadržaj i način vođenja registra ovlaštenih lica za vršenje energetske pregleda.	Pravilnik o programu obuke za energetske preglede, sadržaju zahtjeva za izdavanje ovlaštenja i registra ovlaštenih lica („Sl. list CG“, br. 24/2013 od 31.05.2013. god.) donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
15.	Pravilnik o programima obuke za vršenje energetske pregleda, ispunjenju uslova za sticanje ovlaštenja za sprovođenje programa obuke i registru ovlaštenih lica za izvođenje obuke (čl. 32, 33 i 34)	Ovim pravilnikom se utvrđuju programi obuke za vršenje energetske pregleda zgrada i redovnih energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, uslovi za sticanje ovlaštenja za sprovođenje programa obuke, kao i bliži sadržaj i način vođenja registra ovlaštenih lica za izvođenje obuke.	Pravilnik o programu obuke za energetske preglede, sadržaju zahtjeva za izdavanje ovlaštenja i registra ovlaštenih lica („Sl. list CG“, br. 24/2013 od 31.05.2013. god.) donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti. Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.

16.	Pravilnik o sertifikovanju energetske karakteristike zgrada (čl. 39 i 43)	Ovim pravilnikom se utvrđuje: metodologija sertifikovanja zgrada; referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrada; sadržaj sertifikata o energetskim karakteristikama; sadržaj registra izdatih sertifikata o energetskim karakteristikama zgrade; vrste zgrada koje se u skladu sa namjenom ne sertifikuju; kao i izgled i sadržaj table sa prikazom osnovnih energetskih karakteristika zgrada i način njenog izlaganja.	Donešen je na osnovu Zakona o energetskej efikasnosti („Sl. list CG“, br. 23/2013 od 27.05.2013. god.). Po potrebi će se ažurirati nakon donošenja Zakona o efikasnom korišćenju energije.
17.	Pravilnik o energetskom označavanju proizvoda koji utiču na potrošnju energije (član 44)	Ovim pravilnikom se uređuje energetsko označavanje proizvoda koji utiču na potrošnju energije, a naročito: oblik, izgled i sadržaj oznake energetske efikasnosti; oblik i sadržaj tehničke specifikacije sa podacima o proizvodu; podaci koje treba da sadrži tehnička dokumentacija, radi utvrđivanja tačnosti informacija sadržanih na oznaci i tehničkoj specifikaciji sa podacima o proizvodu; metodologija određivanja klase energetske efikasnosti proizvoda; standardi i metode mjerenja koji se primjenjuju za utvrđivanje podataka i informacija sadržanih na oznaci i u tehničkoj specifikaciji; bliže mjesto na koje se oznaka postavlja na izloženom proizvodu i način na koji se oznake i/ili informacije pružaju potrošačima kada proizvode kupuju ili iznajmljuju putem sredstava komunikacije na daljinu (interneta, kataloga, telemarketinga) ili na drugi sličan način prodaje na daljinu; specifičan sadržaj oznake prilikom reklamiranja, kao i nivo odstupanja od vrijednosno iskazanih podataka na oznaci i u tehničkoj specifikaciji.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.
18.	Pravilnik o eko-dizajnu proizvoda koji utiču na potrošnju energije	Ovim pravilnikom se utvrđuju zahtjevi po pitanju eko dizajna proizvoda koji utiču na potrošnju energije za različite grupe proizvoda.	Donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona o efikasnom korišćenju energije.

**ZAKON
O EFIKASNOM KORIŠĆENJU ENERGIJE**

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način efikasnog korišćenja energije, mjere za poboljšanje energetske efikasnosti i druga pitanja od značaja za energetske efikasnost u finalnoj potrošnji.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na energetske efikasnost postrojenja za proizvodnju, prenos i distribuciju energije.

Energetska efikasnost

Član 2

Efikasnim korišćenjem energije u smislu ovog zakona smatra se povećanje stepena energetske efikasnosti u finalnoj potrošnji.

Energetska efikasnost iz stava 1 ovog člana je odnos između utroška energije i ostvarenog učinka u uslugama, dobrima ili energiji.

Mjere energetske efikasnosti

Član 3

Mjere energetske efikasnosti, u smislu ovog zakona su:

- radnje i aktivnosti kojima se postiže poboljšanje energetske efikasnosti, a koje se mogu provjeriti, izmjeriti ili procijeniti;
- proizvodnja električne, odnosno toplotne energije korišćenjem obnovljivih izvora energije, pod uslovom da se proizvedena električna, odnosno toplotna energija koristi za sopstvene potrebe;
- edukativne ili informativne aktivnosti u cilju jačanja svijesti pravnih i fizičkih lica o značaju, efektima i mogućnostima za unapređenje energetske efikasnosti.

Značenje izraza

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **energija** je električna energija, toplota i energenti koji su u prometu, prirodni gas (uključujući tečni prirodni gas), tečni naftni gas, goriva za grijanje i hlađenje, ugalj, goriva za transport, osim goriva za vazduhoplove i plovne objekte i biomasa;
- 2) **poboljšanje energetske efikasnosti** je povećanje efikasnosti korišćenja energije u finalnoj potrošnji kao posljedica tehnoloških promjena, promjena u upravljanju ili promjena u ponašanju potrošača energije;
- 3) **ušteda energije** je smanjenje potrošnje energije utvrđeno mjerenjem ili procjenom potrošnje prije i poslije primjene mjera za poboljšanje energetske efikasnosti, uz usklađivanje sa spoljnim uslovima koji utiču na potrošnju energije;
- 4) **finalna potrošnja energije** predstavlja energiju isporučenu krajnjim kupcima u industriji, saobraćaju, domaćinstvima, uslugama i poljoprivredi koja se koristi u energetske svrhe;
- 5) **energetski subjekat** je privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik koji obavlja djelatnost proizvodnje, prenosa, distribucije ili snabdijevanja energijom;
- 6) **distributer energenata** je energetski subjekat koji vrši distribuciju (promet i transport) energenata kupcima i objektima za distribuciju energenata;
- 7) **operator distributivnog sistema** je energetski subjekat koji obavlja djelatnost distribucije električne

- energije, odnosno gasa i koji je odgovoran za pouzdano funkcionisanje, upravljanje, održavanje i razvoj distributivnog sistema na određenom području;
- 8) **snabdjevač energijom** je energetski subjekat koji prodaje električnu energiju, gas (tečni prirodni gas i tečni naftni gas) ili toplotu krajnjim kupcima;
 - 9) **krajnji kupac** je fizičko ili pravno lice koje kupuje energiju za sopstvenu potrošnju;
 - 10) **zgrada** je objekat koji se sastoji od građevinske konstrukcije, instalacija, ugrađene opreme i prostora u kome se koristi energija u skladu sa namjenom zgrade;
 - 11) **sistem za klimatizaciju** je sistem kojim se obezbjeđuje kontrola vlažnosti, temperature i kvaliteta vazduha u cilju stvaranja željenih uslova komfora u objektu;
 - 12) **kotao za grijanje** je uređaj u kome se zagrijava fluid toplotom oslobođenom u procesu sagorijevanja energenta ili transformacijom električne energije u toplotu;
 - 13) **distributer proizvoda koji utiču na potrošnju energije** je trgovac na malo ili drugo pravno ili fizičko lice koje te proizvode prodaje, iznajmljuje ili izlaže radi prodaje krajnjim korisnicima;
 - 14) **dobavljač proizvoda koji utiču na potrošnju energije** je ovlašćeni zastupnik proizvođača registrovan u Crnoj Gori, uvoznik ili drugo pravno ili fizičko lice koje te proizvode stavlja na tržište;
 - 15) **eko dizajn** je skup uslova koje mora da ispunjava proizvod koji koristi energiju u pogledu zaštite životne sredine u periodu koji obuhvata proces njegovog nastanka, upotrebe i stavljanja proizvoda van upotrebe.

II. PLANIRANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Planovi

Član 5

Politika energetske efikasnosti utvrđuje se i sprovodi u skladu sa:

- strategijom razvoja energetike (u daljem tekstu: Strategija) koja se donosi u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast energetike;
- akcionim planom energetske efikasnosti (u daljem tekstu: akcioni plan);
- godišnjim operativnim planom poboljšanja energetske efikasnosti i
- programima i planovima poboljšanja energetske efikasnosti.

Indikativni cilj

Član 6

Planirana ušteda finalne potrošnje energije na nivou Crne Gore izražava se u apsolutnom iznosu u GWh ili ekvivalentnoj jedinici i u procentima u odnosu na prosječnu finalnu potrošnju energije i utvrđuje kao indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti.

Indikativni cilj poboljšanja energetske efikasnosti utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Indikativni cilj iz stava 1 ovog člana, izračunava se na osnovu metodologije koju utvrđuje Ministarstvo.

Akcioni plan energetske efikasnosti

Član 7

Radi ostvarivanja ciljeva i pravaca razvoja energetske efikasnosti utvrđenih Strategijom, Vlada donosi akcioni plan, za period od tri godine.

Akcionim planom naročito se utvrđuju:

- indikativni cilj energetske efikasnosti za period od tri godine u skladu sa indikativnim ciljem iz člana 6 ovog zakona;
- mjere energetske efikasnosti za ostvarivanje indikativnog cilja i način njihovog sprovođenja;
- dinamika sprovođenja mjera za ostvarivanje indikativnog cilja;
- ocjena ostvarivanja indikativnog cilja iz perioda koji prethodi akcionom planu; i
- procjena sredstava potrebnih za sprovođenje planiranih mjera, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Sprovođenje akcionog plana prati organ državne uprave nadležan za poslove energetske efikasnosti (u daljem tekstu: Ministarstvo) i izvještaj o njegovom sprovođenju dostavlja Vladi, najkasnije do 30. juna tekuće, za prethodnu godinu.

Stepen realizacije indikativnog cilja vrši se na osnovu metodologije za utvrđivanje postignutih ušteda koju utvrđuje Ministarstvo.

Sredstva za sprovođenje akcionog plana iz stava 2 alineja 5 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Poboljšanje energetske efikasnosti u državnim službenim zgradama

Član 8

Službene zgrade u državnoj svojini koje koriste državni organi moraju ispunjavati minimalne zahtjeve energetske efikasnosti u skladu sa članom 26 stav 6 ovog zakona.

Ministarstvo u saradnji sa organom uprave nadležnim za poslove imovine priprema predlog plana rekonstrukcije službenih zgrada iz stava 1 ovog člana.

Plan rekonstrukcije iz stava 2 ovog člana donosi Vlada za period od tri godine.

Zgrade i dinamika realizacije mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Vlade.

Godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti

Član 9

Godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti donosi Vlada.

Godišnjim operativnim planom poboljšanja energetske efikasnosti u skladu sa Strategijom i akcionim planom naročito se utvrđuju:

- mjere energetske efikasnosti za objekte u državnoj svojini kojim upravljaju nadležni organi državne uprave i objekte koje koriste javne službe čiji je osnivač država;
- mjere energetske efikasnosti za rekonstrukciju službenih zgrada u skladu sa planom iz člana 8 stav 3 ovog zakona;
- dinamika i način sprovođenja mjera i
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera, izvori i način njihovog obezbjeđivanja.

Organi državne uprave koji upravljaju objektima u državnoj svojini pripremaju godišnje planove poboljšanja energetske efikasnosti za objekte kojima upravljaju i za objekte koje koriste javne službe čiji je osnivač država i dostavljaju ih Ministarstvu najkasnije do 1. marta tekuće godine.

Javnim službama iz st. 1 i 2 ovog člana smatraju se: javne ustanove, Univerzitet Crne Gore, privredna društva i pravna lica koja vrše poslove od javnog interesa, državni fondovi i drugi organi i organizacije, za koje se naknada za troškove energije obezbjeđuje iz budžeta Crne Gore.

Ministarstvo provjerava usklađenost dostavljenih planova iz stava 3 ovog člana sa akcionim planom i priprema godišnji operativni plan poboljšanja energetske efikasnosti koji dostavlja Vladi na usvajanje, najkasnije do 1. aprila tekuće godine.

Sredstva za sprovođenje godišnjeg operativnog plana iz stava 5 ovog člana, obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Izvještaj o sprovođenju godišnjeg operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti

Član 10

Organ državne uprave iz člana 9 stav 3 ovog zakona, najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu, podnosi Ministarstvu izvještaj o realizaciji aktivnosti za koje je bio zadužen godišnjim operativnim planom poboljšanja energetske efikasnosti.

Na osnovu dostavljenih izvještaja o sprovođenju plana iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo sačinjava izvještaj o sprovođenju godišnjeg operativnog plana poboljšanja energetske efikasnosti koji dostavlja Vladi na usvajanje, najkasnije do 1. aprila tekuće, za prethodnu godinu.

Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 11

Program poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave u skladu sa Strategijom i akcionim planom donosi nadležni organ jedinice lokalne samouprave za period od tri godine.

Program iz stava 1 ovoga člana sadrži:

- 1) predlog mjera energetske efikasnosti na području jedinice lokalne samouprave koji obuhvata:
 - plan adaptacije i održavanja zgrada koje za obavljanje djelatnosti koriste organi lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava, sa ciljem poboljšanja energetske efikasnosti;
 - planove unapređenja sistema komunalnih usluga (javna rasvjeta, vodosnabdijevanje, upravljanje otpadom i dr.) i saobraćaja radi poboljšanja energetske efikasnosti;
 - specifične mjere energetske efikasnosti u zgradama koje su zaštićene kao kulturno dobro i sl.;
 - druge mjere energetske efikasnosti koje će se sprovesti na području lokalne samouprave;
- 2) dinamiku i način sprovođenja mjera energetske efikasnosti i
- 3) sredstva potrebna za sprovođenje programa, izvore i način njihovog obezbjeđivanja.

Usklađenost programa poboljšanja energetske efikasnosti sa akcionim planom

Član 12

Jedinica lokalne samouprave dostavlja predlog programa poboljšanja energetske efikasnosti Ministarstvu radi davanja mišljenja o usklađenosti sa akcionim planom.

Prilikom usvajanja programa poboljšanja energetske efikasnosti razmatra se i mišljenje Ministarstva.

Finansiranje mjera energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 13

Finansiranje mjera energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave može se obezbijediti iz budžeta Crne Gore za mjere iz programa poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave koji je usklađen sa akcionim planom.

Pojedine mjere energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave može da finansira iz sopstvenih izvora i ako nijesu utvrđeni programom poboljšanja energetske efikasnosti, pod uslovom da nijesu u suprotnosti sa akcionim planom.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 14

Radi sprovođenja programa poboljšanja energetske efikasnosti iz člana 11 ovog zakona, jedinica lokalne samouprave donosi godišnji plan poboljšanja energetske efikasnosti kojim se naročito utvrđuju:

- mjere energetske efikasnosti čije sprovođenje se planira;
- dinamika i način sprovođenja mjera i
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera i način njihovog obezbjeđivanja.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana jedinica lokalne samouprave donosi najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Izvještaj o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave

Član 15

Izvještaj o sprovođenju plana poboljšanja energetske efikasnosti, jedinica lokalne samouprave podnosi Ministarstvu najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Uz izvještaj o sprovođenju plana iz stava 1 ovog člana, dostavlja se i plan poboljšanja energetske efikasnosti jedinice lokalne samouprave.

Plan poboljšanja energetske efikasnosti velikog potrošača

Član 16

Privredno društvo čija je pretežna djelatnost u proizvodnom sektoru, sektoru trgovine i usluga i čija ukupna godišnja potrošnja primarne energije prelazi 10.000 MWh (u daljem tekstu: veliki potrošač) dužan je da utvrdi godišnji plan poboljšanja energetske efikasnosti velikog potrošača u skladu sa akcionim planom.

Veliki potrošač je dužan da plan poboljšanja energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana dostavi Ministarstvu najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Izvještaj o sprovođenju plana za poboljšanje energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana veliki potrošač podnosi Ministarstvu, najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Potrošač energije čija godišnja potrošnja energije dostigne nivo, odnosno veliki potrošač čija se potrošnja energije smanji ispod nivoa iz stava 1 ovog člana, dužan je da promjenu potrošnje energije prijavi Ministarstvu u roku od 30 dana, od isteka godine u kojoj je promjena nastala.

Na osnovu prijave iz stava 4 ovog člana, Ministarstvo vodi evidenciju velikih potrošača.

Potrošač energije utvrđuje ukupnu godišnju potrošnju primarne energije iz stava 1 ovog člana u skladu sa metodologijom koja se utvrđuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Za potrošača energije koji dostigne nivo potrošnje energije iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo će donijeti rješenje o upisu u evidenciju velikih potrošača i velikom potrošaču naložiti da pripremi plan poboljšanja energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana i preduzme mjere iz člana 22 ovog zakona.

Sadržaj plana za poboljšanje energetske efikasnosti velikog potrošača i izvještaja iz st. 1 i 3 ovog člana utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Bliži sadržaj programa, planova i izvještaja

Član 17

Bliži sadržaj godišnjeg operativnog plana iz člana 9 ovog zakona, programa poboljšanja energetske efikasnosti iz člana 11 ovog zakona, plana poboljšanja energetske efikasnosti iz člana 14 ovog zakona i izvještaja iz čl. 10 i 15 ovog zakona utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Program poboljšanja energetske efikasnosti snabdjevača energijom i distributera energenata

Član 18

Snabdjevač energijom, odnosno distributer energenata dužan je da utvrdi program poboljšanja energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca i sprovodi mjere predviđene programom.

Program iz stava 1 ovog člana donosi se za period od tri godine i naročito sadrži:

- mjere za poboljšanje energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca;
- dinamiku i način realizacije mjera;
- sredstva potrebna za sprovođenje mjera i način njihovog obezbjeđivanja;
- planirane uštede energije po osnovu realizacije mjera energetske efikasnosti i
- metodologiju za mjerenje ušteda postignutih realizacijom mjera.

Snabdjevač energijom, odnosno distributer energenata dužan je da predlog programa poboljšanja energetske efikasnosti dostavi Ministarstvu radi davanja saglasnosti.

III. MJERE ENERGETSKE EFIKASNOSTI

Obaveze javnog sektora

Član 19

Organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava dužni su da upravljaju energijom u objektima ili djelovima objekata koje koriste i za koje se naknada troškova za energiju plaća iz budžeta Crne Gore, odnosno budžeta jedinice lokalne samouprave i da vode informacioni sistem energetske efikasnosti.

Upravljanje energijom iz stava 1 ovog člana obuhvata praćenje i analiziranje potrošnje energije, sprovođenje energetske preglede i sprovođenje mjera energetske efikasnosti.

Subjekti iz stava 1 ovog člana dužni su da upoznaju zaposlene sa mjerama energetske efikasnosti i načinom njihove primjene.

Bliže mjere energetske efikasnosti iz stava 2 ovog člana i smjernice za njihovo sprovođenje utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Javne nabavke roba i usluga

Član 20

Naručilac robe i usluga dužan je da u postupku javne nabavke cijeni energetske efikasnosti roba i usluga i prilikom odlučivanja o izboru ponuđača čije su ponude jednako vrednovane u skladu sa zakonom koji uređuju javne nabavke, prednost da nabavci roba, odnosno usluga kojima se obezbjeđuje viši stepen energetske efikasnosti.

Kupovina ili zakup zgrada

Član 21

Subjekti iz člana 19 stav 1 ovog zakona dužni su da prilikom kupovine ili zakupa službenih zgrada, odnosno djelova zgrada za službene potrebe prilikom odlučivanja o izboru ponuđača čije su ponude jednako vrednovane u skladu sa zakonom koji uređuju javne nabavke, prednost daju zgradama, odnosno djelovima zgrada sa višim stepenom energetske efikasnosti.

Ocjena stepena energetske efikasnosti iz člana 20 stav 1 ovog zakona i stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa metodologijom za utvrđivanje stepena energetske efikasnosti koja se utvrđuje propisom koji donosi Ministarstvo.

Obaveze velikog potrošača

Član 22

Veliki potrošač je dužan da:

- odredi jedno ili više lica odgovornih za upravljanje energijom i o tome obavijesti Ministarstvo;
- sprovodi mjere za efikasno korišćenje energije utvrđene planom poboljšanja energetske efikasnosti iz člana 16 ovog zakona;
- vodi evidenciju o potrošnji energije ukupno i pojedinačno po objektima.

Dostavljanje podataka o godišnjoj potrošnji energije

Član 23

Subjekti iz člana 19 stav 1 ovog zakona iz svog informacionog sistema energetske efikasnosti i veliki potrošači dužni su da podatke o godišnjoj potrošnji energije i o sprovedenim mjerama energetske efikasnosti u objektima ili djelovima objekata za koje plaćaju troškove za isporučenu energiju dostave u centralni informacioni sistem energetske efikasnosti koji vodi Ministarstvo, najkasnije do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Sadržaj podataka koji se unose u informacione sisteme energetske efikasnosti iz člana 19 stav 1 ovog zakona, vrste i način unošenja podataka koji se dostavljaju u centralni informacioni sistem iz stava 1 ovog člana i sadržaj centralnog informacionog sistema utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Mjerenje potrošnje energije

Član 24

Snabdjevač energijom dužan je da krajnjem kupcu obezbijedi uređaje za mjerenje potrošnje energije kojima se utvrđuju podaci o stvarnoj potrošnji i periodu potrošnje energije.

Obracun stvarne potrošnje energije vrši se u skladu sa ugovorom o isporuci energije.

Snabdjevač energijom iz stava 1 ovog člana, dužan je da krajnjem kupcu u računu za utrošenu energiju iskaže podatke o:

- cijeni i stvarnoj potrošnji energije;

- potrošnji energije u odnosu na potrošenu energiju u istom periodu prethodne godine;
- potrošnji energije u odnosu na prosječnu potrošnju energije iste korisničke grupe i
- mjestu na kojem se mogu dobiti informacije o mjerama, opremi i uređajima kojima se postiže veći stepen energetske efikasnosti.

Dostavljanje podataka snabdjevača energijom i distributera energenata

Član 25

Snabdjevač energijom i distributer energenata dužni su da Ministarstvu dostave podatke o potrošnji energije, odnosno energenata, najkasnije do 15. februara tekuće, za prethodnu godinu.

Subjekti iz stava 1 ovog člana dužni su da Ministarstvu mjesečno dostavljaju podatke o potrošnji energije, odnosno energenata u objektima koji su u državnoj svojini.

Podaci iz st. 1 i 2 ovog člana obuhvataju prikaz potrošnje energije i energenata i troškova za isporučenu energiju i energente prema strukturi, kategorijama kupaca, vrstama i mjestu potrošnje.

Energetska efikasnost zgrada

Član 26

Projektovanje, građenje i rekonstrukcija, odnosno adaptacija zgrada vrši se na način kojim se obezbjeđuje ispunjavanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti zgrada u skladu sa vrstom i namjenom zgrada.

Minimalni zahtjevi energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana propisuju se za karakteristike omotača zgrade i tehničkih sistema zgrade uzimajući u obzir optimalni odnos troškova za njihovo ispunjenje i smanjenje potrošnje energije koje se njima postiže.

Specifična potrošnja energije u novim zgradama i zgradama koje se rekonstruišu ne smije biti veća od vrijednosti dozvoljene specifične potrošnje energije.

Specifična potrošnja energije iz stava 3 ovog člana predstavlja odnos energetskog svojstva zgrade i odgovarajuće površine objekta.

Energetsko svojstvo zgrade iz stava 4 ovog člana predstavlja izračunatu ili izmjerenu količinu energije koja je potrebna za zadovoljenje potreba energije za grijanje, hlađenje, ventilaciju, toplu vodu i osvjetljenje pri uobičajenom načinu korišćenja zgrade.

Minimalne zahtjeve energetske efikasnosti iz stava 1 ovog člana, dozvoljene vrijednosti godišnje specifične potrošnje energije prema vrstama i namjenama zgrada, metodologiju izračunavanja energetskog svojstva zgrada i vrste zgrada na koje se u skladu sa namjenom ne primjenjuju minimalni zahtjevi iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove građevinarstva.

Vršenje energetskog pregleda

Član 27

Energetskim pregledom se, na zahtjev naručioca, utvrđuje stanje energetske potrošnje objekta, određuju mjere energetske efikasnosti i isplativost njihove primjene.

Energetski pregled objekta obuhvata prikupljanje podataka o karakteristikama objekta koje utiču na potrošnju energije i utvrđivanje finalne potrošnje energije.

Na osnovu izvršenog energetskog pregleda iz stava 1 ovog člana, sačinjava se izvještaj o izvršenom energetskom pregledu koji naročito sadrži:

- podatke o potrošnji energije objekta;
- podatke o stepenu usklađenosti karakteristika objekta sa propisanim zahtjevima koji utiču na potrošnju energije;
- procjenu energetske efikasnosti sa indikatorima na osnovu kojih je izvršena procjena;
- predlog mjera za smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske efikasnosti sa procjenom uštede energije i načinom njenog utvrđivanja;
- procjenu sredstava potrebnih za sprovođenje mjera za poboljšanje energetske efikasnosti i procjenu

ekonomske isplativosti tih mjera i

- preporuke za upravljanje energijom u cilju poboljšanja energetske efikasnosti.

Za potrebe vršenja energetskog pregleda naručilac energetskog pregleda dužan je da obezbijedi raspoložive podatke, tehničku dokumentaciju i druge uslove za nesmetano vršenje energetskog pregleda.

Predmet energetskog pregleda može biti zgrada sa pripadajućim tehničkim sistemima koji koriste energiju (u daljem tekstu: energetski pregled zgrade) ili sistem za grijanje i sistem za klimatizaciju (u daljem tekstu: redovni energetski pregled sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju).

Izveštaj iz stava 3 ovog člana može da potpiše samo lice iz člana 31 stav 1 alineja 2 i stav 2 alineja 2 ovog zakona, za preglede za koje je ovlašćeno.

Energetski pregled zgrade vrši se na način utvrđen metodologijom vršenja energetskog pregleda.

Sadržaj izvještaja i metodologiju iz st. 3 i 7 ovog člana i uslove za vršenje energetskog pregleda zgrada u zavisnosti od složenosti tehničkih sistema u zgradi utvrđuje se propisom koji donosi Ministarstvo.

Redovni energetski pregled sistema

Član 28

Vlasnik sistema grijanja sa kotlovima ukupne nominalne toplotne snage 20 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje.

Vlasnik sistema za klimatizaciju nominalne rashladne snage 12 kW i veće dužan je da obezbijedi sprovođenje redovnih energetskih pregleda sistema za klimatizaciju.

Način i rokovi vršenja redovnih energetskih pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, kao i sadržaj izvještaja o izvršenom energetskom pregledu utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Finansiranje i podsticaji

Član 29

Sredstva za finansiranje projekata i sprovođenje mjera energetske efikasnosti obezbjeđuju se iz: budžeta Crne Gore, budžeta jedinice lokalne samouprave, donacija, kredita i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva iz stava 1 ovog člana mogu se obezbijediti i iz izvora finansiranja po osnovu pružanja energetskih usluga iz člana 49 ovog zakona.

Pravna i fizička lica i preduzetnici koji primjenjuju tehnologije, vrše proizvodnju i stavljaju u promet proizvode koji doprinose poboljšanju energetske efikasnosti ostvaruju poreske, carinske i druge olakšice ili oslobođanja od obaveze plaćanja u skladu sa zakonom, odnosno odlukom jedinice lokalne samouprave.

U cilju promocije i podsticanja primjene mjera energetske efikasnosti Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje podatke, informacije i preporuke o mjerama za poboljšanje energetske efikasnosti, kao i o mogućim izvorima finansiranja.

IV. DJELATNOST VRŠENJA ENERGETSKOG PREGLEDA

Ovlašćenje za vršenje energetskih pregleda

Član 30

Energetski pregled zgrada i sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju može da vrši privredno društvo, preduzetnik i pravno lice koje ima ovlašćenje za vršenje energetskih pregleda (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Uslovi za sticanje ovlašćenja za vršenje energetskog pregleda

Član 31

Ovlašćenje za vršenje energetskog pregleda zgrada može steći privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje:

- je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata (u daljem tekstu: CRPS) za obavljanje, kao pretežne, jedne od sledećih djelatnosti: projektovanje, građenje, stručni nadzor nad građenjem, revizija

projektne dokumentacije i stručne poslove iz oblasti energetike;

- ima na neodređeno vrijeme zaposleno lice sa završenom visokom stručnom spremom elektroenergetske, mašinske, građevinske ili arhitektonske struke sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, revizije projektne dokumentacije, ispitivanja energetske postrojenja ili instalacija i koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda zgrada (u daljem tekstu: kvalifikovano lice za vršenje energetske pregleda zgrada).

Ovlašćenje za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju može steći privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice koje pored uslova iz stava 1 alineja 1 ovog člana ima na neodređeno vrijeme zaposleno lice sa završenom visokom stručnom spremom mašinske struke sa najmanje pet godina radnog iskustva u struci na poslovima projektovanja, rukovođenja i stručnog nadzora nad ugradnjom termotehničkih postrojenja ili instalacija, ispitivanja energetske postrojenja ili instalacija i koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju (u daljem tekstu: kvalifikovano lice za vršenje energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju).

Ovlašćeno lice za vršenje energetske pregleda zgrada iz stava 1 ovog člana može da vrši redovne energetske preglede sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, ako ima zaposleno lice mašinske struke na neodređeno vrijeme koje ima potvrdu o položenom stručnom ispitu za vršenje energetske pregleda zgrada.

Radi dobijanja ovlašćenja za vršenje energetske pregleda zgrade odnosno energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju, privredno društvo, preduzetnik ili pravno lice, podnosi zahtjev za dobijanje ovlašćenja, sa dokumentacijom kojom se dokazuje ispunjenost uslova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana.

Sadržaj zahtjeva iz stava 4 ovog člana i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Ispunjenost uslova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za vršenje energetske pregleda izdaje Ministarstvo.

Program obuke i stručni ispit

Član 32

Stručni ispiti iz člana 31 stav 1 alineja 2 i stava 2 ovog zakona polažu se na način i prema programu obuke za vršenje energetske pregleda zgrada, odnosno energetske pregleda sistema za grijanje i sistema za klimatizaciju koji se utvrđuju propisom koji donosi Ministarstvo.

Potvrdu o položenom stručnom ispitu izdaje ovlašćena organizacija.

Troškove organizacije obuke i polaganja stručnog ispita plaća polaznik obuke.

Sprovođenje programa obuke i stručnog ispita

Član 33

Sprovođenje programa obuke i stručnog ispita može da vrši organizacija koja ispunjava propisane uslove u pogledu kadrova, opreme i prostora.

Uslovi iz stava 1 ovog člana, sadržaj zahtjeva i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje i ovlašćenje za sprovođenje programa obuke i stručnog ispita izdaje Ministarstvo.

Ovlašćenje iz stava 3 ovog člana izdaje se na period od pet godina.

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje iz stava 3 ovog člana ako je ovlašćenje izdato na osnovu neistinitih i netačnih podataka, ako ovlašćena organizacija prestane da ispunjava propisane uslove, odnosno ako se obuka ne sprovodi prema programu iz člana 32 stav 1.

Registar ovlašćenih lica

Član 34

Registre ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda i ovlašćenih organizacija za sprovođenje programa

obuke i polaganja stručnog ispita vodi Ministarstvo.

Sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Strano lice

Član 35

Poslove energetskeg pregleda može da obavlja strano lice koje je za vršenje energetskeg pregleda registrovano u državi sjedištu tog lica i čije kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda zgrada i/ili kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda sistema za grijanja i sistema za klimatizaciju ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom u skladu sa posebnim zakonom kojim se uređuje priznavanje stručnih kvalifikacija odnosno inostranih sertifikata.

Oduzimanje ovlašćenja

Član 36

Ovlašćenje za vršenje energetskeg pregleda Ministarstvo će oduzeti ako:

- se utvrdi da je ovlašćenje izdato na osnovu netačnih i neistinitih podataka;
- ovlašćeno lice obavlja energetske preglede suprotno ovom zakonu;
- kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda zgrada ili kvalifikovano lice za vršenje energetskeg pregleda sistema za grijanja i sistema za klimatizaciju, bude osuđeno na bezuslovnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci;
- ovlašćeno lice prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih je steklo ovlašćenje.

Obaveze ovlašćenog lica

Član 37

Ovlašćeno lice dužno je da energetskeg pregled vrši u skladu sa ovim zakonom, tehničkim propisima i pravilima struke.

Ovlašćeno lice dužno je da vodi evidenciju i čuva izvještaje o izvršenim energetskeg pregledima najmanje deset godina od dana izvršenog energetskeg pregleda.

Ovlašćeno lice dužno je da sačini i dostavi godišnji izvještaj o izvršenim energetskeg pregledima Ministarstvu, do 1. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Ovlašćeno lice dužno je da na zahtjev Ministarstva dostavi kopiju izvještaja o izvršenom energetskeg pregledu, u roku od osam dana, od dana dostavljanja zahtjeva.

Zabrana vršenja energetskeg pregleda

Član 38

Ovlašćeno lice ne smije da vrši energetskeg pregled ako je naručilac pravno lice:

- u kojem ovlašćeno lice ima učešće u svojini, odnosno ako naručilac ima učešće u svojini ovlašćenog lica;
- za koje je ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, reviziji projekta, građenju i stručnom nadzoru nad građenjem objekta za koji se obavlja energetskeg pregled;
- u kojem je ovlašćeno lice član organa upravljanja, punomoćnik ili zaposleni i
- u kojem je bračni drug, srodnik u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva, srodnik po tazbini do prvog stepena, usvojilac ili usvojenik ovlašćenog lica, zaposlen, ima udio, član je organa upravljanja ili njegov punomoćnik.

Ovlašćeno lice ne smije da vrši energetskeg pregled ako je naručilac fizičko lice:

- za koje je ovlašćeno lice učestvovalo u izradi projekta, reviziji projekta, građenju i stručnom nadzoru nad građenjem objekta za koji se obavlja energetskeg pregled i
- bračni drug, srodnik u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena srodstva, srodnik po tazbini do prvog stepena, usvojilac ili usvojenik ovlašćenog lica.

V. SERTIFIKOVANJE ZGRADA

Sertifikat o energetske karakteristika zgrade

Član 39

Na osnovu izvještaja o izvršenom energetske pregledu zgrade ovlašćeno lice izdaje sertifikat o energetske karakteristika zgrade.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrade;
- vrijednost specifične potrošnje energije zgrade i
- preporuke mjera za poboljšanje energetske efikasnosti.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od deset godina.

Ovlašćeno lice koje je izvršilo energetske pregled zgrade dužno je da primjerak izdatog sertifikata dostavi Ministarstvu u roku od osam dana, od dana izdavanja sertifikata.

Registar izdatih sertifikata vodi Ministarstvo.

Metodologiju sertifikovanja zgrada, referentne vrijednosti specifične potrošnje energije prema namjeni i vrsti zgrade, sadržaj sertifikata o energetske karakteristika zgrade, vrste zgrada koje se ne sertifikuju i sadržaj i način vođenja registra sertifikata o energetske karakteristika zgrade utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Obaveza sertifikovanja energetske karakteristika zgrada

Član 40

Sertifikat o energetske karakteristika zgrade dužni su da pribave:

- investitori zgrada koje se grade, odnosno rekonstruišu;
- vlasnici zgrada, odnosno djelova zgrada prilikom prodaje ili davanja u zakup;
- organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država, odnosno lokalna samouprava za objekte u državnoj svojini kojima upravljaju;
- vlasnici zgrada koje su u funkciji okupljanja većeg broja ljudi, kao što su: hoteli, pozorišta, bioskopske, sportske i izložbene dvorane, tržni centri i sl.

Obaveze investitora

Član 41

Uz zahtjev za izdavanje upotrebne dozvole investitor je dužan da priloži sertifikat o energetske karakteristika zgrade.

Obaveze vlasnika zgrade

Član 42

Prilikom prodaje ili davanja u zakup zgrade ili njenog dijela, vlasnik je dužan da sertifikat o energetske karakteristika zgrade ili njenog dijela preda kupcu, odnosno stavi na uvid zakupcu.

Izlaganje sertifikata o energetske karakteristika zgrade

Član 43

Subjekti iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, dužni su da na vidnom mjestu zgrade postave tablu sa osnovnim podacima iz sertifikata o energetske karakteristika zgrade, u roku od 30 dana od dana izdavanja sertifikata.

Izgled i sadržaj table iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

VI. OZNAČAVANJE ENERGETSKE EFIKASNOSTI PROIZVODA

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije

Član 44

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije označavaju se oznakom energetske efikasnosti.

Oznaka energetske efikasnosti naročito sadrži:

- podatke o količini energije koju proizvod koristi pri propisanim uslovima rada;
- vizuelni prikaz klase energetske efikasnosti proizvoda i to, od najnižih do najviših vrijednosti energetske efikasnosti za određenu vrstu proizvoda i
- druge podatke o bitnim svojstvima proizvoda i potrošnji resursa neophodnih za rad proizvoda.

Oznaka energetske efikasnosti proizvoda iz stava 1 ovog člana postavlja se na vidnom mjestu na proizvodu izloženom na mjestu prodaje.

Vrste proizvoda koji utiču na potrošnju energije za koje je obavezno označavanje energetske efikasnosti i dinamika obaveznog uvođenja oznaka energetske efikasnosti za različite vrste proizvoda utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

Propisom iz stava 4 ovog člana utvrđuju se naročito:

- 1) oblik, izgled i sadržaj oznake energetske efikasnosti;
- 2) oblik i sadržaj tehničke specifikacije sa podacima o proizvodu;
- 3) podaci koje treba da sadrži tehnička dokumentacija, radi utvrđivanja tačnosti informacija sadržanih na oznaci i tehničkoj specifikaciji sa podacima o proizvodu;
- 4) metodologija određivanja klase energetske efikasnosti proizvoda;
- 5) standardi i metode mjerenja koji se primjenjuju za utvrđivanje podataka i informacija sadržanih na oznaci i u tehničkoj specifikaciji;
- 6) bliže mjesto na koje se oznaka postavlja na izloženom proizvodu i način na koji se oznake i/ili informacije pružaju kupcima kada proizvode kupuju ili iznajmljuju putem sredstava komunikacije na daljinu (interneta, kataloga, telemarketinga) ili na drugi sličan način prodaje na daljinu;
- 7) specifičan sadržaj oznake prilikom reklamiranja i
- 8) nivo odstupanja od vrijednosno iskazanih podataka na oznaci i u tehničkoj specifikaciji.

Obaveze proizvođača

Član 45

Proizvođač je dužan da, prije stavljanja na tržište proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona izradi tehničku specifikaciju, oznaku energetske efikasnosti i tehničku dokumentaciju, koja obezbjeđuje uvid u tačnost podataka i informacija sadržanih u tehničkoj specifikaciji i oznaci energetske efikasnosti.

Za tačnost oznake energetske efikasnosti i tehničke specifikacije odgovara proizvođač.

Obaveze dobavljača

Član 46

Dobavljač proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona dužan je da:

- obezbijedi tehničku specifikaciju i oznaku energetske efikasnosti, u skladu sa ovim zakonom;
- dostavi tehničku specifikaciju i oznaku energetske efikasnosti uz proizvod ili na zahtjev distributera, bez odlaganja i naknade;
- obezbijedi tehničku dokumentaciju za proizvod;
- tehničku specifikaciju za proizvod učini dostupnom u brošuri ili drugom štampanom materijalu koji prati proizvod i
- obezbijedi da tehnički priručnici proizvođača i promotivni materijali o proizvodima kojima se opisuju

specifični tehnički parametri proizvoda, u štampanom obliku ili prikazani u vizuelnim medijima, kupcima pruže potrebne informacije o potrošnji energije i klasi energetske efikasnosti proizvoda, na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.

Obaveze distributera

Član 47

Distributer proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona dužan je da:

- kada izlaže proizvod obezbijedi da je oznaka energetske efikasnosti postavljena na način i mjesto određeno u skladu sa ovim zakonom, bez korišćenja drugih oznaka, simbola i opisa koji mogu da izazovu zabludu kod kupca;
- kupcu stavi na raspolaganje tehničku specifikaciju uz uputstvo ili drugu dokumentaciju koja prati proizvod.

U slučaju prodaje ili iznajmljivanja proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona putem sredstava komunikacije na daljinu ili na drugi sličan način prodaje na daljinu, distributer je dužan da kupcu, prije kupovine proizvoda, pruži informacije navedene u oznaci energetske efikasnosti i tehničkoj specifikaciji proizvoda.

Pri oglašavanju određenog modela proizvoda iz člana 44 stav 4 ovog zakona distributer, odnosno dobavljač dužan je da, pri navođenju podataka i informacija o potrošnji energije ili cijene, navede i klasu energetske efikasnosti proizvoda.

Svi tehnički promotivni materijali o proizvodima iz člana 44 stav 4 ovog zakona u kojima se opisuju specifični tehnički parametri proizvoda, kao što su tehnički priručnici i brošure proizvođača, u štampanom ili elektronskom obliku, treba da sadrže podatke i informacije o potrošnji energije i klasi energetske efikasnosti proizvoda na jeziku u službenoj upotrebi u Crnoj Gori.

Eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije

Član 48

Proizvodi koji utiču na potrošnju energije mogu biti stavljeni na tržište samo ako:

- ispunjavaju utvrđene tehničke zahtjeve eko dizajna proizvoda;
- je njihova usklađenost utvrđena u propisanom postupku;
- su označeni u skladu sa propisom koji uređuje zahtjeve za tu grupu proizvoda.

Zahtjevi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom koji donosi Ministarstvo.

VII. ENERGETSKE USLUGE

Pružanje energetske usluge

Član 49

Mjere energetske efikasnosti iz člana 3 alineja 1 ovog zakona mogu se sprovoditi i pružanjem energetske usluge prilikom energetskog pregleda, projektovanja, građenja, stručnog nadzora nad građenjem, rekonstrukcije, održavanja objekata, kao i upravljanja i nadzora nad potrošnjom energije.

Energetskom uslugom iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se povećanje energetske efikasnosti, odnosno uštede energije, ostvarivanje materijalne koristi i zaštita životne sredine uz primjenu energetske efikasne tehnologije i/ili postupaka, na mjerljiv i provjerljiv način.

Energetske usluge iz stava 1 ovog člana može da pruža privredno društvo, pravno lice ili preduzetnik, koji do određenog stepena preuzima finansijski rizik za obavljene usluge u pogledu naplate, koja se zasniva na postignutim uštedama energije (Energy Service Company, u daljem tekstu: ESCO).

Međusobna prava i obaveze ESCO i korisnika energetske usluge uređuju se ugovorom o energetskom učinku, prema kome se sprovođenje mjera energetske efikasnosti plaća prema ugovorenom stepenu poboljšanja energetske efikasnosti.

Ugovor o energetsom učinku

Član 50

Ugovor o energetsom učinku sačinjava se u pisanoj formi i naročito sadrži odredbe o:

- 1) naručiocu energetske usluge;
- 2) pružaocu energetske usluge (ESCO);
- 3) trećoj strani, ako ona učestvuje u finansiranju energetske usluge;
- 4) ugovornom objektu ili objektima;
- 5) kriterijumima učinka;
- 6) referentnom periodu u odnosu na koji se računa ušteda energije;
- 7) potrošnji energije u referentnom periodu;
- 8) mjerama za poboljšanje energetske efikasnosti, ugovorenim uštedama energije i postupcima za utvrđivanje ušteda energije;
- 9) načinu finansiranja mjera za poboljšanje energetske efikasnosti;
- 10) načinu određivanja i plaćanja naknade za pružanje energetske usluge;
- 11) načinu određivanja obeštećenja naručioca energetske usluge u slučaju da se ne postignu ugovorene uštede energije;
- 12) vremenu na koje se ugovor zaključuje.

Sredstva za izvođenje energetske usluge obezbeđuje pružalac energetske usluge, u potpunosti ili djelimično, iz sopstvenih izvora ili od trećih lica.

Visina troškova pružaoca energetske usluge, odnosno vrijednost ulaganja za sprovedene mjere poboljšanja energetske efikasnosti određuju se i plaćaju pružaocu energetske usluge prema ugovorom određenom nivou poboljšanja energetske efikasnosti i ugovorenom režimu korišćenja energije.

Troškovi pružaoca energetske usluge i vrijednost ulaganja u primjenu mjera energetske efikasnosti iz stava 3 ovog člana plaćaju se odnosno vraćaju pružaocu iz ušteda u troškovima za energiju ostvarenih u referentnom periodu iz stava 1 tačka 6 ovog člana.

Pružalac energetske usluge, odnosno treća strana preuzima, u potpunosti ili djelimično, finansijski, tehnički i komercijalni rizik realizacije energetske usluge.

Prava i obaveze ugovornih strana iz stava 1 ovog člana određuju se i vrše u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

VIII. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem Zakona

Član 51

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor

Član 52

Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora.

Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor, nadležni inspektor će rješenjem narediti dobavljaču odnosno distributeru proizvoda koji utiču na potrošnju energije, otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i odrediti rok u kojem se nepravilnosti moraju otkloniti, ako u toku inspeksijskog nadzora utvrdi da:

- 1) proizvod koji utiče na potrošnju energije nije označen oznakom energetske efikasnosti, na način propisan ovim zakonom (član 44);
- 2) proizvod koji utiče na potrošnju energije nema dokaz o ispunjenosti zahtjeva u pogledu eko dizajna

proizvoda, na način propisan ovim zakonom (član 48).

Pored upravnih mjera utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, nadležni inspektor u postupku inspekcijskog nadzora kontroliše izvršavanje obaveza utvrđenih ovim zakonom, i to:

- 1) postupanje ovlašćenih lica za vršenje energetske pregleda (čl. 37 i 38);
- 2) rezultate energetske pregleda i energetske sertifikovanja zgrade, ako se utvrdi sumnja u istinitost podataka (čl. 37 i 39);
- 3) sprovođenje programa obuke za vršenje energetske pregleda i stručnog ispita (član 33);
- 4) poštovanje minimalnih zahtjeva energetske efikasnosti kod izgradnje novih i rekonstrukcije odnosno adaptacije postojećih zgrada (član 26);
- 5) blagovremenost i usklađenost planiranja i sprovođenja mjera energetske efikasnosti od strane obveznika (čl. 8, 9, 11, 14, 16, 18, 19 i 22);
- 6) izvještavanje obveznika o sprovođenju mjera energetske efikasnosti (čl. 7, 10, 15 i 16);
- 7) dostava podataka o potrošnji energije od strane obveznika (čl. 23 i 25).

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 53

Novčanom kaznom od 3.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne planira i ne sprovodi mjere energetske efikasnosti (čl. 16 stav 1 i 22 alineja 2);
- 2) ne utvrdi program poboljšanja energetske efikasnosti kod krajnjih kupaca i ne sprovodi mjere predviđene programom (član 18 stav 1);
- 3) ne obezbijedi krajnjim kupcima odgovarajuće uređaje za mjerenje potrošnje energije iz člana 24 stav 1 ovog zakona;
- 4) krajnjem kupcu u računu ne iskaže odgovarajuće podatke propisane članom 24 stav 3 ovog zakona;
- 5) ne dostavi Ministarstvu podatke o potrošnji energije u propisanom roku (član 25 st. 1 i 2);
- 6) ne obezbijedi ovlašćenom licu podatke i uslove za nesmetano vršenje energetske pregleda (član 27 stav 4);
- 7) ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetske pregleda sistema za grijanje ili sistema za klimatizaciju (član 28 st. 1 i 2);
- 8) ne vodi evidenciju o obavljenim energetske pregledima ili ne čuva dokumentaciju o izvršenim pregledima u propisanom roku (član 37 stav 2);
- 9) ne dostavi Ministarstvu izvještaj o izvršenim energetske pregledima u propisanom roku (član 37 stav 3);
- 10) vrši energetske pregled suprotno članu 38 ovog zakona;
- 11) ne dostavi primjerak izdatog sertifikata Ministarstvu u propisanom roku (član 39 stav 4);
- 12) ne obezbijedi sertifikat o energetske karakteristikama zgrade (član 40);
- 13) ne obezbijedi izlaganje sertifikata o energetske karakteristikama zgrade (član 43);
- 14) ne obezbijedi tehničku specifikaciju, oznaku energetske efikasnosti i tehničku dokumentaciju za proizvod koji utiče na potrošnju energije (član 45);
- 15) stavlja na tržište proizvode koji utiču na potrošnju energije suprotno članu 46;
- 16) prodaje iznajmljuje ili izlaže radi prodaje proizvode koji utiču na potrošnju energije suprotno članu 47.

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana i odgovorno lice u pravnom licu.

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 tačka: 6), 7) i 12) ovog člana, fizičko lice.

Novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 3.000 eura kazniće se za prekršaj iz stava 1 tačka: 6), 7), 8), 9), 10), 11), 12), 13), 14), 15) i 16) ovog člana, preduzetnik.

Član 54

Novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.300 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u državnom organu, organu uprave, organu lokalne samouprave i lokalne uprave i ako:

- 1) ne planira mjere energetske efikasnosti (čl. 9 stav 3, 11 stav 1 i 14 stav 1);
- 2) ne izvještava Ministarstvo o realizaciji planiranih aktivnosti (čl. 10 i 15);
- 3) ne upravlja energijom u objektima ili djelovima objekata koje koristi (član 19 stav 1);
- 4) ne dostavi Ministarstvu podatke o godišnjoj potrošnji energije ili to ne učini u propisanom roku (član 23 stav 1);
- 5) ne obezbijedi ovlašćenom licu podatke i uslove za nesmetano vršenje energetske pregleda (član 27 stav 4);
- 6) ne obezbijedi sprovođenje redovnih energetske pregleda sistema za grijanje ili sistema za klimatizaciju (član 28 st. 1 i 2);
- 7) ne obezbijedi sertifikat o energetske karakteristikama zgrade (član 40);
- 8) ne obezbijedi izlaganje sertifikata o energetske karakteristikama zgrade (član 43).

X. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 55

Propisi za sprovođenje ovog zakona, donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do početka primjene propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o energetske efikasnosti („Službeni list CG“, broj 29/10).

Programi i planovi poboljšanja energetske efikasnosti

Član 56

Akcioni plan energetske efikasnosti za period 2016-2018. godine, donijeće se do 30. juna 2016. godine.

Programi iz čl. 11 i 18 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Veliki potrošači dužni su da plan poboljšanja energetske efikasnosti utvrde u roku od godinu dana, od dana početka primjene podzakonskog akta iz člana 16 stav 8 ovog zakona.

Uspostavljanje informacionih sistema energetske efikasnosti

Član 57

Ministarstvo će uspostaviti centralni informacioni sistem energetske efikasnosti iz člana 23 ovog zakona u roku od dvije godine, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Subjekti iz člana 19 ovog zakona, dužni su da uspostave informacione sisteme energetske efikasnosti u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena

Član 58

Odredbe čl. 28, 40 al. 1 i 2, 41 i 42 ovog zakona primjenjivaće se od 1. januara 2016. godine.

Rokovi za sertifikovanje zgrada

Član 59

Vlasnici zgrada iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, izgrađenih do dana stupanja na snagu ovog zakona, čija je ukupna korisna površina veća od 500 m², dužni su da pribave sertifikat o energetske karakteristikama do 1. januara 2018. godine, a vlasnici zgrada iz člana 40 al. 3 i 4 ovog zakona, izgrađenih do dana stupanja na snagu

ovog zakona, čija je ukupna korisna površina veća od 250 m², do 1. januara 2021. godine.

Prestanak važenja

Član 60

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o energetskej efikasnosti („Službeni list CG“, broj 29/10) i odredba člana 145 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojim su propisane novčane kazne za prekršaje („Službeni list CG“, broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 61

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".